

V C
3/52

Qo

Q. 2917.

DE

Serenissimo atque inclyto Principe,

CHRISTIANO II.

Duce Saxoniae, Iuliae, Cliviae & Montium,
S. R. Imperij Archimarschallo & Electore, &c.

ORATIO FUNEBRIS,

Dicta Lipsia,

In frequentissimo Academiae Urbisq; conventu,

Ad celebrandam Divi Principis memoriam,

Die VI. M. Augusti,

Anno CHRISTI MD. C. XI.

IO. FRIDERICHO FRANCO,
Vtriusq; Linguae & Historiarum Professore publ.

Accessit

Rerum, circa vitam & gubernationem Principis in-
clyti, memorabilium Index Chronologicus, eod. autore.

LIPSIÆ,

MICHAEL LANTZENBERGER excudebat,

Impensis JACOBI APELII Bibliop.

V c
3152

P R A E F A T I O .

huic Academiae & Urbi, imò Ducatu
universo Saxonico, peperit, in-
opinata & repentina mors laudatissi-
mi Principis, Christiani II. Saxoniae
Ducis & Electoris inclyti. Qui enim
Ecclesiae orthodoxae columen erat,
in hac orâ Septentrionali, qui Pater
patriae, custos pacis, justitiae patronus
& defensor acerrimus; hunc, fato ab-
reptum, eâ celeritate (proh dolor!)
in ipso ætatis flore, amisimus, ut citiùs
de illius obitu nuncius, quàm de in-
valetudine rumor aliquis, ad nos af-
ferretur. Quod igitur olim apud
Thebas, sublato Amphiarao, excla-
mâsse fertur Adrastus, Argivorû Rex:

ποθέω στρατίας ὀφθαλμὸν ἐμᾶς

Desidero oculum mei exercitus:

Id non immeritò nos etiam in hac
clade

P R A E F A T I O.

clade miserabili usurpavimus : Heu !
desideramus oculum Imperij , ocu-
lum Patriæ, oculum Ecclesiæ : Ceci-
dit columna domûs Saxonicæ, colu-
mna Reipublicæ : Iacet Asylum Pa-
cis, solatium Musarum evanuit.

At enim, quò gravior iste luctus,
& dolor, ex eâ calamitate conceptus,
acerbior fuit : eò nunc gratior, eò læ-
tior, illustris.^{mc} Dux & Elector IO-
AN. GEORGI, sereniss.^{mæ} Celsitatis tuæ
aspectus, nobis omnibus affulsit :
quo ita recreati sumus, ut non leviter
respirâsse, sed emerfisse penitùs, ex
summo squalore, luctuq; illo nostro,
videremur. En ! Assurgit T^x. Seren.^{tati}
cum subjectissimâ congratulatione,
universa Civitas : Ecclesia se læta-
bunda patrocínio & tutelæ paternæ

)a(3

T^x.

P R A E F A T I O .

T^r. Celsitatis submittit : Respublica
gestiens, sese ad fidem, ad obedienti-
am astringit: cuncti ordines, se luben-
tes imperio gubernationiq; æquissi-
mæ subjiciunt. In primis autem, læti-
tiâ admirabili perfusa, inclyta hæc
Academia, quem hæctenus suorum
Privilegiorum, jurium, immunita-
tumque omnium conservatorem &
defensorem experta est benignis-
simum, in eo quoque deinceps, se-
cundum DEUM, spem omnem sa-
lutis & incolumitatis, fixam collo-
catamque habet. Id unum modò
reliquum est, ut divinâ virtute, sine
quâ nihil est in viribus humanis,
suffultam inclytam T^{am} Cels^{tatem}, sal-
vam florentemque hæc ora Saxoni-
ca, quàm diutissimè aspiciat; Ita de-
mum

P R A E F A T I O .

mum (quod exoptamus omnes) syn-
cera & incorrupta religio in Ecclesia,
literarum & artium scientia in Scho-
lis, iustitia in foro, pax & tranquilli-
tas in cunctis partibus Reipublicæ,
ad perpetuitatem, efflorescet.

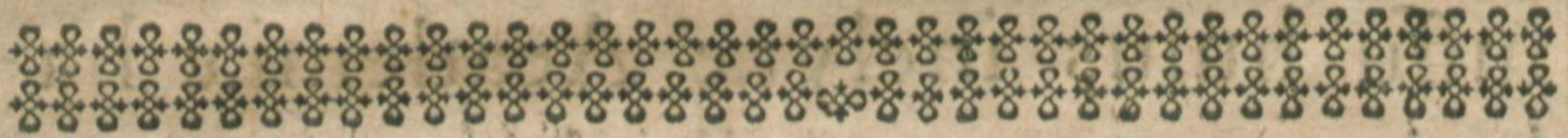
Hoc votum, Princeps serenifs.^{me}
commune mihi est cum hac totâ urbe
& Academia: Idque, pio studio, unâ
cum oratione Parentali, quam de
laudatifs.^{mo} Electore Christiano I I.
iussu huius inclytæ Academiæ ha-
bui, expromere mihi hoc tempore
libuit: Quod ut T.^a Serenifs.^{ma} Cel-
fitudo, pro innatâ suâ clementiâ, sin-
gulari & eximiâ, in optimam partem
accipiat, Universitatemque hanc
clementissimè sibi commendatam
esse sinat, omni, quo par est, studio,
sub-

P R A E F A T I O .

subjectissimè humilimèq; oro. Li-
psia, die XVIII. M. Septembris, quo
solenniter in FIDEM recepta Urbs
& Academia: Anno CHRISTI
cIo. Io c. XI.

Pulcherrimum
Decedentis Principis
Epitaphium
SUCCESSOR BONUS.

Nicephorus, in oratione
Tiberij Imperat. ad Populum.

DE

*Sereniss^{mo} & Celsiss^{mo} Principi &
Domino, Dn.*

IOANNI GEORGIO,
Duci Saxoniae, Iuliae, Cliviae & Montium,
S. Rom. Imperij Archimarschallo & Electori, Land-
gravio Thuringiae, Marchioni Misniae, Burggravio
Magdeburgensi, Comiti de Marca & Ravens-
burg, Domino in Ravenstein, &c.

Domino suo clementiss^{mo}

Lipsiae,

Felicissimis auspicijs,

Homagium suscipienti à subditis,

Salutem & Prosperitatem perennem,

à CHRISTO,

Salutis autore unico,

humilimè precatur

JOAN. FRIDERICHUS, PROF. PUBL.

AGNUM MOEROREM,
& luctum incredibi-
lem, Sereniss^{me} Prin-
ceps, Domine clemen-
tiss^{me} non ita pridem

)a(2

huic

De

Sereniss^o. atq; inclyto Principe,

CHRISTIANO II.

Duce & Electore Saxonix,

ORATIO FUNEBRIS:

LIPSIÆ

In æde Paulinâ,

Ad celebrandam divi Principis memoriam,

Habita

Postridie Nonas Sextiles,

anno CHRISTI

clō. Idc. XI.

I, quod hominibus optare fas est, atq; flagitare precibus à DEO præpotente & immortalī, id ipsum pariter in nostrâ manu potestateq; situm esset, nequaquam justa persolveremus hodiè laudatissimo & inclyto

A

Saxo-

ORATIO FUNEBRIS.

Saxoniae Duci, Imperiiq; Romani Septem-
 viro & Electori, CHRISTIANO SE-
 cundo, Principi & Domino nostro be-
 nignissimo & desideratissimo: utpote
 quem nobis & communi Patriae supersti-
 tem omnes expetivimus, & per vota sup-
 plicationesq; pias, assidue haecenus à divi-
 no Numine precati sumus. Etenim ita
 nobis persuasum omnibus erat: in hac fa-
 tali perturbatione rerum, & tempestatum
 procellis formidulosissimis, quibus jam
 aliquot annos jactata salus Imperij Ro-
 mani, atque afflictata mirificè fuit, divini-
 tus regionibus hisce datum hunc Princi-
 pem, ut sub illius praesidio & tutelâ, salva
 nobis religio, facta & recta justitia, suisq;
 stabilita & firmata nervis, Pax publica,
 consisteret. Et sanè commoditatibus his-
 ce, prorsus eximiis, frui nobis licuit in hac
 universâ ditione Saxonica, quàm diu vita
 laudatissimo illi Principi nostro, DE I mu-
 nere,

ORATIO FUNEBRIS.

nerere, concessa in his terris fuit. Floruit hactenus, sub inclytâ Rutâ Saxonicâ, nullis turbata diffidiis, aut infecta & deformata erroribus, Ecclesia; viguit Politia; triumphavit hoc duce & defensore Pax aurea; regnavit in foro, in judiciis, curiis, alma justitia; denique vita omnium, privata & publica, inter istos strepitus armorum, ac conflictus horribiles, quibus passim pressa atq; agitata Germania fuit, quietè & tranquillè in his regionibus, sub optimo Principe transacta est.

Sed ô fortunæ, si qua dominatur rebus humanis, mutabilitatem & inconstantiam! ô fati asperitatem & inclementiam! quæ sublato prostratoq; hoc columine Domûs Saxonicæ, tantâ nos bonorum affluentiam subitò privavit: quæ spem & præsidium Patriæ, Ecclesiæ orthodoxæ propugnaculum, Germaniæ & toti imperio fulcrum, & decus illud eximium, o-

supra

A 2

mni

ORATIO FUNEBRIS.

mni penè opinione citiùs, eripuit, extinxit.
 Ubi jam expectatio pulcherrima? ubi spes
 illa egregia, quam de heroica animi illius
 excelsitate conceperamus, in posterum?
 Concidit illa cum ipso Principe; concidit;
 everfa est, tumulo simul illata & sepulta
 est. Ubi jam facies illa rerum, qualis ad-
 huc paucis antè diebus, salvo hoc Princi-
 pe, passim locis omnibus apparebat? ubi
 decor ille & amœnitas Urbis? ubi splen-
 dor Academiae? Nimirum ante oculos ob-
 versantur omnia, quocunque me verto,
 plena mœroris, horroris, luctûs & tristitiæ.
 Video astantes longo ordine, veste pullâ
 atque atratâ, viros hujus Urbis & Acade-
 miæ primores; juvenesque literatos, No-
 biles & ingenuos, magnâ frequentiâ cir-
 cumfufos; qui omnes, non tam externâ
 illâ corporis specie, quàm ductis identi-
 dem, ex alto pectore gemitibus & suspi-
 riis, profufisq; per ora lacrymis, sui luctûs
 atque

ORATIO FUNEBRIS.

atque doloris acerbissimi vim & magnitudinem declarant. Aspicio templi habitum istum, prorsus alium, novum, infvetum, & colore ipso, luctûs atque mœroris publici indicia, quodam occulto quasi doloris sensu, nobis suggerentem. Quin etiam mihi videre videor, ipsos hosce Parietes sacros, lugentes & deplorantes calamitatem nostram, quæ Principis optimi decessu, tam repentino & inopinato, totam hanc oram Misniæ, finitimasque regiones, subitæ cujusdam & turbulentissimæ tempestatis instar, oppressit.

Utinam verò ego, qui jussu atque auctoritate amplissimi Consilij Academici, addicendum, in squalore & luctu hoc nostro gravissimo, solus surrexi hoc tempore! Utinam, quantum doloris sustineo atque ægritudinis in hac communi animorum perturbatione, tantum eloquentiæ ad celebritatem hujus funeris afferre, paremque;

ORATIO FUNEBRIS.

remq; acerbitati ejus dicendi vim atq; copiam, expromere possem! utiq; , præ cæteris, in leniendâ sopiendâq; atrocissimi vulneris hujus sævitiâ, aliquid eximium, meo loco, præstarem. Sed fateor ingenuè, me cum aliàs dicendi facultate parcè & tenuiter instructum, tum hoc tempore adeò mœrore undique oppletum & circumfusum esse, ut quid dicam de inclyto Principe nostro, unde incipiam, ubi desinam, vix in hac animi perturbatione reperiam. Veruntamen, ut aliquo modo perfungar imposito munere, id nunc constitutum mihi est dicendo exequi potissimum, quod & consuetudo inveterata requirit, in hujusmodi celebrandis exequiis, & illustrissimi Ducis nostri, in CHRISTI finu jam quiescentis, memoria laudatissima, à nobis suo quasi jure postulat: ut videlicet vita Principis inclyti, & virtutes, quæ præsertim in illius gubernatione eluxerunt, præclarissimæ, breviter

ORATIO FUNEBRIS.

breviter & strictim ex loco hoc commemorentur. Nam ex narratione hac magis apparebit, præsertim imperitæ juventuti, quæ sæpè nec privata damna, nec publica fatis intelligit, aut perpendit, quem quantumque amiserimus Principem: quàm egregiis ipsum dotibus ornaverit DEUS: quanta, per ipsum, in nos, in Patriam, in Nationes & terras finitimas, in universam denique Germaniam, merita contulerit: Atque ex eo conjectura demùm fieri poterit, de tristissimo, quem meritò omnes deploramus, tanti Principis casu & occasu; deque vulnere, quod per immaturum illius obitum accepimus, acerbissimo.

Satis autem ipse intelligo, me laudibus tanti herois, vel recensendis, ne dicam exornandis aut illustrandis, planè impar esse; cùm existimem, splendorem istum virtutum maximè memorabilium in hoc Principe, rerumque præclare & laudabili-

ORATIO FUNEBRIS.

dabiliter ab eo gestarum amplitudinem, vix oratione ullâ, quamvis disertissimâ, æquari posse. Verùm in hoc tam pio instituto, equidem malo succumbere laudum oneri, atque sub illo cumulo virtutum splendidissimarum opprimi ac contumulari; quàm aut inertiam & timiditate, postremum hoc, quod debemus sanctissimo Principi, pietatis officium defugere; aut aliquam morositate, quantulamcunq; hanc operam meam, ipsi Academiae, Nutritivæ benignissimæ, subtrahere. Faciam igitur in hoc argumento, quod poterò; idq; stylo, magis ad simplicitatem historicam, quàm oratoriam in dicendo venustatem & elegantiam, accommodato: quandoquidem & ipsi Magistri Eloquentiæ, ab hoc orationis genere, artis observationem abesse, gemitusq; perpetuos & suspiria duntaxat adesse oportere, statuunt. Vos autem, quotquot adestis, omnium ordinum,

num, viri Magnifici, nobilissimi, amplissimi & honoratissimi; vosque genere, virtute & literis ornatissimi politissimiq; juvenes; ut, quemadmodum antehac consuevistis, benevolè me dicentem attentèque audiatis, omni, quo par est, studio atque observantiâ oro.

Qui vitas virorum illustrium & res gestas orationibus atq; scriptis celebrare instituunt, ijs solenne est, à natalium splendore, generisq; profapiâ & nobilitate exordiri; sive quòd à familiæ claritate atq; amplitudine pulchritudo quædam & dignitas eximia virtuti existimetur adjungi; sive quòd ipsa virtus, à parentibus in filios, ab avis atavisq; in nepotes & posteros, per generationem ppagata, ac quasi cum ipso sanguine transfusa, non aliundè rectius, quàm ab hoc ortu suo, ac veluti primâ scaturigine, derivetur. Ego verò, quamquam morem illum, jam olim receptum

B

in scho-

ORATIO FUNEBRIS.

in scholis Rhetorum, & usu postea frequenti usurpatum, minimè reprehendum existimo; cum certum indubitatumque sit, semina illa virtutum heroicarum, quæ pluribus retrò annis, in familijs generosis & illustribus, per res gestas egregias, sese exeruerunt, denuò quasi germinare atq; efflorescere in posterorum sanguine: Tamen nullam video causam, cur, in nostro laudando Principe, in istos campos laudum adscititarum, atq; illa generosissimæ stirpis Saxonicæ penè immensa latifundia, oratione digrediendum mihi sit; cum aliàs sciant omnes, inter illustrissimas Europæas familias, Saxonicæ domûs splendorem, longè lateq; sparsum & diffusum, multis jam seculis eminuisse. Etenim, quis ita hospes, in historia præteritorû temporum, qui nesciat, jam inde à **VVIDEKINDO** Magno, Rege Saxonum ultimo, illustrissimi Ducalis stemmatis Saxonici conditore,

ORATIO FUNEBRIS.

ditore, usq; ad hanc nostram memoriam, annis amplius octingentis, stirpem illam inclytam, tot Imperatorum, Regum, Electorum, Ducum atq; Principum procreatricem, nunquam defuisse heroes progignere, bello & pace præclarissimos & celeberrimos; quorum magnanimitas, virtus, sapientia, fortitudo, pietas, sparsa & disseminata in orbis terræ memoriam, adeoq; literarum monumentis, nunquã interituris, jamdudũ æternitati consecrata est. Ad hæc, dum verba facimus de Principe, omni laude pietatis, justitiæ, prudentiæ, mansuetudinis & beneficentiæ cumulatisimo; certè haudquaquam in fundo aliquo sterili, sed uberrimo virtutũ amplissimarum campo versamur; in quo subsidiariam illam exornandi materiã, à Natalium splendore atq; amplitudine tractam, meritò nõ æstimamus; sed animos sensusq; convertimus ad hunc unum, quem fata nobis in-

B 2

spici-

ORATIO FUNEBRIS.

spiciendum, admirandum, lugendum, deplorandum, hoc tempore ante oculos posuerunt. Is verò est (proh dolor!) inclytus Saxoniae Dux & Elector, CHRISTIANUS SECUNDUS, dominus & nutritius hujus Academiae benignissimus, & ditio- nis universae Princeps desideratissimus; quem paucis antè diebus, vivum adhuc, ferebamus in oculis, admirabamur, omni honoris ac venerationis cultu prosequ- bamur; at nunc mortuū, nunc sublatum è vivis, nunc (cheu!) imperscrutabili vo- luntate DEI nobis ereptum, dolenter re- quirimus, acerbè lugemus, deploramus.

Hunc Principem, de quo omnis sermo noster deinceps futurus est, Dresdæ natum accepimus, anno salutiferae Nativitatis CHRISTI, post Millesimum, quingentesi- mum, tertio & octuagesimo; nono calen- das Octobris; horâ diei IV. antelucanâ: quē diem, ac penè etiā horam pariter olim OCTAVIO CAESARI AVGUSTO, poten-
tissimo

tissimo Romanorum Monarchæ, Natalem fuisse, Suetonius memoriæ prodidit. Nato Principe hoc CHRISTIANO II. statim lætæ congratulationes auditæ, ac faustæ comprecationes cunctorum Ordinum, in Ducatu Saxonico hoc universo; nec non vicinorum ac cognatorum in Imperio, potentissimorum Electorum, Ducum atq; Principum. Inprimis Pater, qui fuit celsissimus & generosissimus, id temporis, Saxonix Dux, CHRISTIANUS, hoc nomine, PRIMUS, non multò post, defuncto Parente AUGUSTO, S. Romani Imperij Septemvir & Elector, Princeps heroicâ virtute atq; animi excelitate nulli majorum secundus, sibi de primogenito filio hoc gratulatur; quem avitæ patritæq; virtutis strenuum imitatore, atq; in eminentissimo illo Imperij Synedrio, & dignitate Septemvirali, Successorem aliquando fore, opinione haud dubiâ statuit: In lætitiâ pariter effusa Mater, heroi-

milia

B 3

na gene-

ORATIO FUNEBRIS.

na generosissima, & illustrissima domina
 SOPHIA, Serenissimi & inclyti Principis,
 IOANNIS GEORGII, quondam Mar-
 chionis & Electoris Brandenburgici, filia;
 ac CHRISTIANI I. Saxoniae Electoris,
 eo tempore, Conjux inclyta; quæ præ-
 potentis DEI gratiâ, superstes in hunc us-
 q; diem, non modò successorem in patri-
 tâ & avitâ gubernatione filium, sed etiam
 in Electorali constitutum eminentiâ, &
 Imperij dignitate amplissimâ, jam toto pe-
 nè decennio vidit: At nunc (ô temporum!
 ô fortunæ, fatiq; vicissitudinem!) funeris
 spectaculum acerbissimi, nobiscum, pari-
 ter ante oculos positum habet. Quantam
 verò lætitiâ, è nuncio geniti Nepotis ex-
 optatissimo, perceperit eo tempore lauda-
 tissimus Saxoniae Dux & Elector AUGU-
 STUS, avus, ætate jam grandis, & amplif-
 simæ gubernationis onere penè fractus &
 debilitatus; Pientissima item AUGUSTI
 Conjux, heroina inclyta, ANNA, Sere-
 nissimi

ORATIO FUNEBRIS.

nissimi Danorum Regis, CHRISTIANI
 III. filia, beatissimi Principis nostri avia;
 vix satis oratione quisquam expresserit.
 Id certè nulli fuerit dubium, multò jucun-
 diorem ipsis & dulciorem extitisse reli-
 quam ætatem, quâ novum veluti ful-
 crum illustrissimæ Domûs Electoralis Sa-
 xonicæ, intueri eis, jam penè labantibus
 senio, licuit: Tametsi vita ambobus haud
 diuturna ampliùs in his mortalium æru-
 mnis superfuerit. Nam decessit avia sere-
 nissima biennio pòst; anno videlicet quin-
 to & octuagesimo, calendis Octobris:
 quam altero statim anno, sexto & octua-
 gesimo, Mense Februario, secutus est, ma-
 gno cum luctu & desiderio cunctorum
 ordinum, illustrissimus quoque Imperij
 Septemvir, AUGUSTUS, Princeps pius,
 magnanimus, justitiæ pacisq; amans, con-
 stans, gravis, denique omni laude virtutis
 & sapientiæ eminentissimus.

Porro eminuit in nostro Electore, pri-
 mo sta-

ORATIO FUNEBRIS.

mo statim illo flore ætatis, quo se prodece
virtutum igniculi solent, vis quædam ani-
mi planè generosa, & heroica, quam exci-
tare, alere, augere ac confirmare, parentes
illustrissimi, modis omnibus studuerunt;
adhibitis, eam ad rem, morum & studio-
rum Magistris Aulicis, viris solertissimis
atque integerrimis, quorum ille ductu at-
que auspiciis, magis ac magis, indies, in pie-
tate, literis, moribus, aliisque tam animi
quam corporis, exercitiis liberalibus profi-
ceret. Et præclarè se jam tum initia da-
bant; nec quidquam ab hoc Principe, nisi
quod singulare atque eximium esset, ex-
pectare quisquam poterat.

Sed casus (heu commutationem re-
rum humanarum, & inconstantiam!) pla-
nè luctuosus & tristis tum incidit, cum vix
ætatis annum octavum Princeps noster
complevisset; & tum vel maximè, cum
fratribus generosissimis, ætate adhuc debi-
li, præsidio & tutelâ paternâ indigeret.

Eripitur

ORATIO FUNEBRIS.

Eripitur his terris, morte proffus inexpe-
ctatâ & immaturâ, CHRISTIANUS I.
Saxonix Dux & Elector, Parens desidera-
tiffimus, caput & columnen Septemviratûs
Saxonici: & in squalore luctuq; graviffi-
mo, & orbitate miserabili, aula Electora-
lis illuffriffima, & hæc univerfa Ditio Sa-
xonica relinquitur. Hac fæviffimâ quasi
tempeftate (quæ incidit in annum pri-
mum & nonagesimum) non parum per-
culfa fuit & afflicta Respublica: Nam ful-
crum fustulerat primarium Imperio Ro-
mano; Principibus generoffiffimis, adhuc
impuerberibus, Patrem; Nutritium Scholis
& Ecclefiæ; & his regionibus propugna-
torem magnanimum, & defenforem, sub
quo religio, iuftitia, tranquillitas & Pax
publica floureret, atque optata incrementa
caperet.

Veruntamen accidit, fingulari cle-
mentiâ atq; beneficio DEI, ut clades illa,
quæ tûm ex obitu noftri Ducis videbatur

C

commu-

ORATIO FUNEBRIS.

communibus rebus impendere, ope subsidiariâ laudatissimorum & optimorum Principum, ad quos Tutela fuerat delata, tempestivè ab his oris undiq; averteretur. Senserat enim maturè Dux inclytus, CHRISTIANUS, se cum morbo conflictari periculoso & difficili, atque ad illius sustinendam violentiam, vires sibi vix suffecturas esse. Tutelam itaque liberorum impuberum, & totius simul Electoratûs Saxonici administrationem, non tam agnationis jure, quod est expressum in Aurea Bulla CAROLI IV. quàm suâ ipsius apertâ declaratione & voluntatè ultimâ, committit inclyto Principi FRIDERICO GVLIELMO, Duci Saxoniae agnato; atque in eo gubernationis munere amplissimo, Parastaten ei adjungit Principem illustrissimum, IOANNEM GEORGIUM, Marchionem Brandenburgensem, Electorem, Socerum; His summam rerum committit, idque præcipuè ab iisdem flagitat,

ut inge-

ORATIO FUNEBRIS.

ut ingenuè liberaliterque filij impuberes
 educentur, omniq; cultu veræ pietatis &
 virtutis heroicæ imbuantur à teneris: &
 ne ullam aliam, quàm nativam & in-
 corruptam illam AUGUSTANAM Con-
 fessionem, in suis ditionibus, quas relictu-
 rus liberis sit, tueantur.

Venerat eo tempore Dresdam, cum
 gravissimè CHRISTIANUS I. Elector
 ægrotaret, adeoque etiam biduo post vi-
 tam hanc mortalem clauderet, Legatus
 quidam à RUDOLPHO Cæsare, ad visen-
 dum salutandumque, nomine Cæsaris, de-
 cumbentem Electorem. Verùm ita vis
 morbi creverat iis diebus atque invalue-
 rat, ut Legatum, quanquam maximè cu-
 peret, coràm audire non posset. Post bi-
 duum verò, cum è vivis jam excessisset
 Elector, Socer illius, Princeps optimus, IO-
 ANNES GEORGIUS, Elector & Marchio
 Brandenburgicus, admitti Legatum jubet:
 ac cum mandata sua exponentem eum

obstitit

C 2

audiisset,

ORATIO FUNEBRIS.

audiisset, mox illi sistit tres Nepotes suos parvulos, Principes Orphanos, quos manibus ducebat: ab unâ parte Principem hunc nostrum defunctum, CHRISTIANUM II. octennem tùm temporis puerum: ab alterâ IOANNEM GEORGIUM, jam successorem in gubernatione exoptatissimum, Ducem & Electorem Saxoniae, omni laude pietatis, virtutis & sapientiae eminentem, annum ætatis sextum id temporis agentem; & AUGUSTUM, Principem inclytum, tùm adhuc quasi bimulum: Hos sacrae Cæs. Majestati, tanquam capiti orbis Christiani, & supremo, post DEUM, Tutori committit; oratione ad Legatum institutâ, plenâ suspiriorum, & submissæ erga Cæsarem observantiæ: Quam commemorationem & gratâ imperatori fuisse, & eventu optabili non caruisse, multis postea indiciis compertum est. Ea fanè res videtur occasionem præbuisse, laudatissimo nostro Electori defuncto,

functo, ut Imperatorem inclytum, Ru-
DOLPHUM, tanquam Magistratum sum-
mum in hoc orbe, & tanquam Patrem al-
terum, subjectissimè postea per omnem
vitam honorarit ac coluerit: eidemque
summâ fide ac constantiâ, animiq; ardore
& studio incredibili, hisce præsertim annis
posterioribus, turbulentissimis & difficili-
mis, semper præstò fuerit. Atque hoc mo-
do Princeps noster, re ipsâ atque opere per-
fecit, quod animo sensit, atque ore & cala-
mo frequenter usurpavit:

TIME DEUM: HONORA CÆSAREM.

Etenim hoc symbolo, pio, & digno Prin-
cipe Christiano, Divum Electorem no-
strum, præ cæteris, semper impensè dele-
ctatum fuisse, scimus.

Delatâ autem (ut diximus) susceptâq;
post obitum CHRISTIANI I. Electora-
tûs Saxonici administratione, Tutores am-
bo illustrissimi, in eam præcipuè curam in-
cubuerunt, ut & religionem in his ditio-

ORATIO FUNEBRIS.

nibus synceram, ac cum revelato verbo
 cœlesti congruentem, acceptam à D. Lu-
 thero, & in Confessione Augustanâ &
 Concordiæ libro comprehensam, propa-
 garent; & simul Politiam, secundum o-
 mnes partes, rectè constituerent: Inprimis
 verò operam darent, ne in Pupillorum il-
 lustrium institutione atque educatione
 laudabili, in qua, secundum DEUM, ha-
 rum regionum salus atque incolumitas
 sita esset, quidquam negligeretur. Qua in
 re prorsus salutarem operam, & Ducatui
 huic universo Saxonico fructuosam, illi
 præstiterunt; communicatis invicem con-
 siliis, conjunctisque ac collatis operis, usq;
 ad annum septimū & nonagesimum, quo
 Princeps & Elector inclytus, IO. GEOR-
 GIUS, Marchio Brandenburgicus, illustris-
 simorum Principum impuberū avus, atq;
 Contutor, ætate jam grandævâ, decessit ex
 hac mortali vita; atq; ita totum onus gu-
 bernationis, & Tutelæ Electoralis, reliquit
 agnato

ORATIO FUNEBRIS.

agnato Principi FRIDERICO GULIEL-
MO, Duci & Proelectori Saxoniae, laude
immortali dignissimo. Is verò, pro eâ, quâ
præditus erat, pietate, prudentiâ, industriâ,
animique moderatione prorsus eximiâ &
heroicâ, non modò pacatum & floren-
tem Reipublicæ statum, inter illos vicina-
rum gentium terrores horribiles, & motus
formidabiles, toto illo gubernationis suæ
tempore, conservavit in hisce regionibus;
sed eundem quoq; , cum discederet ab Ad-
ministratiōe decennali, cunctis partibus
suis integrum inviolatumque, Electori
hæredi, CHRISTIANO SECUNDO, Sa-
xoniae Duci, de manu quasi in manum,
tradidit: Id quod factum est, anno primo,
seculi hujus ineuntis, septimi & decimi, à
nato CHRISTO, generis humani Redem-
tore.

Nam eo tempore, cum Princeps no-
ster annum ætatis XVIII. feliciter comple-
visset, atq; iis jam polleret dotibus animi,
quæ

ORATIO FUNEBRIS.

quæ ad tanti regiminis sustinendam molem necessariae sunt, I X^o. Calendas Octobris, qui Natalis olim ipsi fuerat, juxta tenorem BULLÆ AUREÆ, Electoratûs Saxonici gubernationem, dignitatemq; Septemviralem splendidissimam, more solenni suscepit: quo eodem anno GEORGIVM, Saxoniae Ducem, nostri Electoris Propatrum, sub ingressum superioris seculi XVI^{ti}. cum Parens ejus, ALBERTUS, in Phrysiâ diem suum obiisset, similiter homagij juramentum à subditis exegisse, legimus. Magna tum lætitia erat, ac congratulatio omnium Ordinum, in Ducatu hoc Saxonico. Adventabant in aulam Electoralem, viri Principes: Confluebant hinc inde Comites, Barones, Nobiles, ingenti numero; qui novum Electorem salutarent, faustisq; appreciationibus illi de honore & dignitate Septemvirali gratularentur. Mater in primis illustrissima suam pluribus signis lætitiâ declarabat; Fratresque

ORATIO FUNEBRIS.

tresq; generosissimi, IOANNES GEORGIUS & AUGUSTUS, Principes inclyti. Factitabat idem, laudatissimus Saxoniae Dux, FRIDERICUS GULIELMUS Tutor; qui Principi CHRISTIANO, tanquam filio, gratulabundus Septemvirale regimen offerebat. Intervenere quoque Cæsareæ Majestatis Legati, viri aliquot illustres & generosi; tum Serenissimus Archidux Austriae MAXIMILIANUS ipse; cum aliorum Principum Imperij Consiliariis, viris præclarissimis, qui pariter omnes congratulati nostro Principi, de novâ Electorali dignitate, & fausta fortunataque cuncta à præpotente & immortalis DEO precati sunt.

Novus autem Elector, ut suam vicissim, erga RUDOLPHUM Imperatorem, observantiam, Majorum exemplo laudatissimo, testatam aliquâ ratione faceret, eidem mox initio gubernationis, aliquot tormenta bellica, cum omni apparatu necessario,

D

cessario,

ORATIO FUNEBRIS.

cessario, ad Turcam debellandum in Hungaria, dono misit; atq; inter ea, duas paulò grandiores fulminares machinas, hac insignitas inscriptione:

DEO, ET IMPERATORI SUO
RUDOLPHO II. PIO, FELICI,
VICTORIOSO, PATRI PATRIÆ,
D. DD.

CHRISTIANUS II. ELECTOR
SAXONIÆ.

Quo quidem munere ita lætatus est Optimus Imperator, ut verbis & gestu palàm ostenderit, nihil sibi gratius, hac observantiæ, fidei & amoris testificatione, fieri potuisse.

Opus autem habuit Cæsar RUDOLPHUS, si unquam aliàs, certè annis hisce præteritis, in quos Principis nostri gubernatio incidit, Parastatâ animoso, fideli ac constanti, in Imperio. Nam & Turcica bella, quæ nostri Imperatoris auspicijs, contra Monarchas tres potentissimos regni Otthomannici, AMURATHEM, inquã, MAHOMETUM & ACHOMATEM, avum,
patrem

ORATIO FUNEBRIS.

patrem & filium, usq; ad annum penè sexcentiesimum octavum, variâ fortunâ, in Hungaria & vicinis oris gesta sunt, mirificè tot annis afflixerunt imperium: Et disensiones illæ pestiferæ, motusq; intestini terribiles, in ipsis penè visceribus Germaniæ, his proximis aliquot annis excitati, ferè labefactare statum Reipubl. atq; ad ruinam horrendam impellere visi sunt. In his verò motibus sedandis, arcendisq; Imperij pestibus internecivis, quem magis sollicitum, magis laboriosum, vigilantem, industrium vidimus, nostro Electore? Qui coram in aulâ Cæsareâ, qui per literas, per Legatos ad diversa loca, non cessavit tueri augustam dignitatem Imperatoriam, pacem & tranquillitatem svadere, communem Imperij salutem incolumitatemq; defendere. Hæc causa nimirum fuit, quæ TIBI, augustissime Cæsar RUDOLPHE, dolorem acerbum mœroremq; injecit: quæ TIBI gemitus, suspiria, lacrymas expressit;

ORATIO FUNEBRIS.

pressit; nuncio illo funesto & tristi allato de nostro Principe; quem tibi superstitem florentemq; , in illustrissimo Septemvirali Synedrio; quem perpetuum & immortalem in Imperio Parastatam optabas. Sed ad narrationem institutam revertamur.

Cùm hoc modo, ut diximus, suscepta jam esset à nostro Principe Electoratûs Saxonici gubernatio, sine morâ subditos harum regionum, jure-jurando devinctos, in suam fidem recepit: nec multo pòst, eodem anno, M. Decembri, conventum Provinciale Torgæ habuit; in quo, ante omnia, laudabili Antecessorum exemplo, religionem eam, quæ continetur in Bibliis sanctis, & Augustanæ Confessionis formulâ primigeniâ & incorruptâ, congregatis Saxonici Ducatûs ordinibus seriò commendavit. Rectè enim judicavit Princeps noster, hoc fulcrum & firmamentum esse bonæ gubernationis, fontemq; & scaturiginem omnis humanæ felicitatis; si, secundum

cundum normam verbi divini, de DEO
 aliisq; veris & necessariis vitæ officiis, ho-
 mines informantur: Ideoque in eâ parte
 sollicitè evigilavit, atque ut purissima lux
 verbi cœlestis, nullâ errorum offusâ caligi-
 ne, per omnes suas ditiones clarissimè splē-
 desceret, sedulò & enixè operam dedit.
 Deinde in eodem conventu visitationem
 Academiarum, judiciorum Ecclesiastico-
 rum, & Scholarum illustrium, decrevit: &
 de rebus aliis ad conservationem, orna-
 mentum & decus Reipubl. pertinentibus,
 necessariam deliberationem instituit. Ple-
 na autem erant in eo conventu omnia,
 clementiæ, mansuetudinis & liberalitatis;
 apparebatq; jam eo tempore, qualis etiam
 in posterum optimi & laudatissimi Princi-
 pis gubernatio futura esset.

Incidit tum in eundem Mensem, anni
 hujus nonagesimi primi, Ratisbonense
 colloquiũ, inter Catholicos Romanenses,
 & Evangelicos Theologos, de MAXIMI-

ORATIO FUNEBRIS.

LIANI Bavariæ Ducis, & PHILIPPI LUDOVICI, Comitis Palatini Neubergensis, voluntate & sententiâ institutum. Ad hoc promovendum & ornandum, pro suâ pietate & religionis orthodoxæ amore incredibili, noster etiam Princeps, ex VVitebergensi Academia, duos excellentissimos Theologos, D. Ægidium Hunnium, & Davidem Rungium, præter cæteros, misit. Quanquam autem ea res non sortita est eventum illum, qui à multis avidissimè expectabatur: Nam initio statim, super quæstione illâ illustri, & maximè necessariâ, *De iudice controversiarum in fidei & religionis Christianæ negotio*, disputatio illa repente abrupta & dissipata fuit: Tamen & nostri Principis studium in tuendâ causâ religionis, plenum pietatis, & laudabile, apparuit; & præter cætera, dogma pudendum istud, de Romano pontifice, quem scripturæ divinæ, adeoq; ipsius Spiritus sancti Magistrum & Aristarchum ad-

versarij

ORATIO FUNEBRIS.

versarij constituunt, tum in ipso colloquio, tum quibusdam scriptis, in publicum postea editis, luculentissime refutatum est.

Cæterum, visitatio specialis Academicarum & Scholarum illustrium, quam decretam in Provinciali conventu paulò antè diximus, suscepta statim, magnà omnium expectatione, & successu optato eventumq; felici perfecta est, M. Majo, sequentis anni sexcentissimi secundi. Id fanè testari nos ipsi possumus, quotquot eo tempore viximus in Universitate hac, consilia omnia Principis inclyti ad decus & incrementum Academiae, studiorumq; liberalium, unice directa fuisse: cum non solum rectè constitutas vellet, in omni genere disciplinarum & Artium, publicæ doctrinæ Professiones ordinarias; sed prospectum quoque ijs, qui publicè docent, de uberiori aliquâ sustentatione; in hac præsertim difficultate asperitateq; temporum, quæ jam tum augeri supra modum, atque
 inva-

ORATIO FUNEBRIS.

invalescere undiq; videbatur. Atq; hanc suam affectionem, erga studia liberalia, eximiam, voluntatemque munificentissimam, testatam in primis facere voluit doctrinae Publicae Professoribus; constituta ultrò, ad eorum stipendia, Pecuniarum accessione præclarâ. Quam munificentiae illustrissimæ donationem egregiam, non nihil hæctenus impeditam & dilatam, vivo Electore laudatissimo, nunc eodem mortuo, penitus sublatam & extinctam minimè arbitramur: quin potius auctam amplificatamq; novam istam accessionem, à serenissimo atque inclyto Principe, fratre, legitimo successore in Electoratu Saxonico, studiorum liberalium Mæcenate altero, & patrono exoptatissimo, spe neutiquam dubiâ, nobis pollicemur.

Quemadmodum verò læta erant illustrissimæ gubernationis auspicia, in aliis plerisq; rebus: sic anno hoc altero, mors improvisa Ducis inclyti, FRIDERICI
GULIEL-

ORATIO FUNEBRIS.

GULIELMI, quem, ceu Parentem alterum, Princeps noster amabat ac venerabatur, non parùm illius animum perturbavit. Nam & merita amplissima Optimi Principis, ante oculos ipsi obversabantur, in illâ decennali Electoratûs Saxonici Administratione gravissimâ & difficilimâ: Et sapientissima consilia, quibus se privari, in istis difficultatibus rerum & temporum, atque orbari, agnati Ducis inclyti decessu, arbitrabatur.

Sed leniit dolorem hunc atq; ægritudinem, tum ipsa *Ἐλευθερία*, beatissimi Principis, memoriaq; nominis, relicta inter vivos, laudatissima: tum pia cogitatio de nuptiis, quas anno eodem, M. Septembri, cum inclytâ Sponsâ, HEDVIGE, serenissimi Daniæ Regis, FRIDERICI II. filiâ, CHRISTIANI IV. sorore, jam (cheu!) viduâ mœstissimâ, apparatu rerum omnium magnificentissimo & splendidissimo, Princeps noster, in Electorali urbe Dresdâ,

E celebra-

ORATIO FUNEBRIS.

celebravit. Visæ sunt in istâ celebritate nuptiarum, præter alia multa spectacula & certamina, equestria & pedestria, jucundissima, natantes Sirenes, in Albi fluvio, cum Neptuno, balænæ tergo insidente, atq; ante se quatuor agente equos; artificio perquam ingeniosè ad delectandum excogitato; cujus simile nunquam observatum, in his oris, superiori memoriâ. Ipsas verò nuptias, planè regias, suâ præsentia splendidissimè exornârunt, præter Cæsareos, aliorumq; complurium Principum Legatos, tum serenissima Sponsæ Mater, Regina Daniæ, vidua; tum illustris^{us}. Elector Brandenburgicus, IOACHIMUS FRIDERICUS, Marchio, plurimiq; alij Duces & Imperij Principes; cum tantâ Comitum illustrium, virorumq; Nobilium manu, ut aliquot Equitum millia, præter reliquam spectatorum turbam penè infinitam, in nuptiali illâ festivitate amplissimâ, numerarentur. Conjugium sanè Principis incly-
ti, steri-

ORATIO FUNEBRIS.

ti, sterile & infœcundum à sobole fuit: At-
tamen usque adeò non caruit deliciis istis
atque virtutibus eximiis, quibus fortuna-
ta aliàs censerì vita conjugalis solet, ut ex-
emplar, imago, atq; speculum veræ castita-
tis, amoris, concordiaë atq; unanimìtatis,
conjuges hi illustrissimi esse potuerint.

Porro, exarserat istis temporibus Sectæ
Iesuiticæ furor, & sæviendi libido imma-
nis, in religionis Evangelicæ confessores
synceros & orthodoxos, passim per Cro-
atiam, Stiriam, Carinthiam, Moraviam,
Austriam, & quasdam alias finitimas pro-
vincias: nec solùm miseri illi duriter, à
Carnificibus istis conscientiarum, immise-
ricorditerq; tractabantur: sed etiam in exi-
lium miserabiliter, cum uxoribus & libe-
ris, ejiciebantur. Cùm ergo supplices, ad
pientissimum nostrum Principem, magno
illi numero confluerent: inclytâ celsitudo
ejus, piâ commiseratione mota, nō solùm
habitandi, in hoc Ducatu Saxonico, jus

ORATIO FUNEBRIS.

potestatemque liberam illis benignissime concessit: sed etiam edictis publicis, anno sexcentesimo, tertio, Mense Februario, passim propositis, serio mandavit omnibus suarum ditionum Præfectis, Quæstoribus, & Civitatū quarumcunq; magistratibus, ut & reciperent in municipia, domo patriâque extorres, & muneribus, pariter Ecclesiasticis & Politicis, si qui nimirum idonei, testimoniisque fide dignis instructi essent, præficerent: quin etiam à tributo cerevisiario, aliisque consuetis pensionibus, in urbibus quidem Montium Sudetarum quadriennij, in cæteris, biennij libertatem immunitatemque eis dedit. Quo quidem egregio opere, Princeps noster inclytus, ita testatam orbi fecit pietatem suam, & in exules Christianos, sinceræ fidei ac confessionis socios, beneficentiam: ringentibus interim & frementibus aulæ Pontificiæ Romanæ asseclis, ut illius memoriam, nunquam intermorituram, gratis animis

fit

fit conservatura & deprædicatura posteritas.

Eodem anno, sexcentesimo-tertio, Legatos suos mittit P. R. noster, Ratisbonam, ad Imperialia Comitata, in quibus, inter cætera, auxilia nova, ad continuandum bellum Turcicum, RUDOLPHO Imperatori, ab ordinibus Imperij decreta: Peculiaris item contributio pecuniarum, ad reprimendas hostiles incursiones, quibus Imperij Romani subditi in Belgio, & tractu VVestphalico & Rhenano, ab Hispanis, eorumq; sociis cohortibus, aliquot jam annos, miserè affligebantur.

Quod autem bonis & piis gubernatoribus usu venire solet, ut propter diaboli rabiè, adversantis fortunæ telis, & periculis variis expositi ferè sint; Id ipsum quoq; optimum Principem nostrum experiri oportuit, dum mense Aprili, hujus anni sexcentesimi, tertij, cum venationibus, animi causâ, operam daret, tormentariâ glan-

ORATIO FUNEBRIS.

de ex insidiis petitus, in vitæ discrimine præsentis. fuit. Sed non est dubium, DEI tùm adfuisse præpotentem manum, opitulatricem in necessitatibus, quæ globum mortiferum, ab hoc electo organo, ac columnâ syncerioris Ecclesiæ, laudatissimo, inquam, Principe nostro avertit: sceleratosq; istos & perditissimos Sicarios, qui in necem illius conspirasse ausu nefario, comperti sunt, ad justam pœnam traxit: quam pro merito luerunt, suppliciis affecti condignis tanto scelere, biennio pòst, anno nimirum sexcentesimo quinto, Mense Ianuario.

Non parùm quoque, anno sexcentesimo quarto, nostrum Electorem perturbavit incendium horribile, quo urbs illa Metallica percelebris, Annæberga, quondam à GEORGIO Saxonix Duce condita, duodecim fermè horarum spacio, tota conversa in cineres, atque absumta est. Quam fortunam, sanè miserabilem,

ORATIO FUNEBRIS.

lem, annis subsequētib; etiam alia
nonnulla Ditionis hujus oppida, experta
fuēre: In quorum egestate sublevandā,
Princeps noster inclytus, suam inprimis
elucere benignitatem voluit.

Quantam verò molem curarum, la-
borum, molestiarum, præcedentibus jam
annis sustinuerit Princeps noster Elector,
facilè è gravissimo & ampliss^o. gubernati-
onis munere intelligitur: Sed novas, easq;
apprimè graves ei curas attulit, annus hic,
à sexcentesimo, quintus. Nam & domi
nonnulla incidebant, quorum causā de-
nuò Provincialis ei conventus indicendus
erat, M. Junio: Et horribiliter id temporis
sæviebat in Hungaria, Potschkaii Istváni
factio formidabilis, qui conflato è Turcis,
Tartaris, Hungaris, Polonis & Transsylva-
nis, exercitu valido, sub inani prætextu re-
ligionis liberæ, RUDOLPHO Cæsari
apertè sese opponebat. Et dici non potest,
quàm brevi tempore ea pestis, non Trans-
sylva-

ORATIO FUNEBRIS.

sylvaniam modò totam, sed etiam Ungariam pervaserit; adeò ut copiis fretus Potfchajus, jam provinciis amplissimis, regnisq; integris inhiaret. Hic verò consiliis, hic nervis & robore opus erat, in comprimendâ hostili istâ ferociâ, avertendâq; Imperii clade præsentissimâ. Noster equidem Princeps, non minùs de finibus Imperii, quàm suis ditionibus sollicitus, nihil prætermisit operæ, consilij & auxiliij, cum ipsâ Cæsarcâ Majestate & Imperij statibus, quod ad pacandam Hungariam, liberandamq; ab imminente periculo patriam, pertinere videretur. Nec verò frustra laboratum in ea re fuit: Nam Pacificatio solennis, anno altero, sexcentesimo sexto certis conditionibus subsecuta, hostiles istas molitiones, rapinas & deprædationes universas, compressit ac sustulit.

Nati autem novi quoq; labores Principi nostro, eodem anno, sexcentesimo, quinto, ex immaturo & luctuoso obitu

Princi-

ORATIO FUNEBRIS.

Principis Illustrissimi, IOANNIS, Saxoniae Ducis, agnati: qui Vinariae decedens, exeunte Mense Octobri, tutelam omnem, tam suorum, quam FRIDERICI GUILIELMI fratris, impuberum Liberorum Principum, administrationemq; & curam illarum ditionum universam Electori CHRISTIANO reliquit. Recordabatur hic, optimus Princeps noster, praestitae sibi quondam ab agnato FRIDERICO GUILIELMO, in illa decenniali Electoratus Saxonici administratione, summæ fidei, atque operæ indefessæ: ac proinde se obligatum agnoscebat, divino & humano jure, ad obeundas istas legitimæ tutelæ vires: quas etiam susceptas, eâ gessit diligentia, labore, fide, usque ad beatum ex hac vita discessum, ut non immeritò generosissimi pupilli Principes, hunc sibi parentem alterum, fato nimis citò præreptum, cum totâ Electorali aulâ, gravissimè doleant.

ORATIO FUNEBRIS.

Unum adhuc reliquum est, idq; præter cætera memorabile, quod in hunc quoq; sexcentefimum, quintum annum incidit. Controversiæ nonnullæ, in causâ Privilegiorum, ab antiquo hærebāt, inter inclytam hanc Academiam & Urbis Senatū amplissimum, quæ (ut in conjunctis ejusmodi jurisdictionibus fieri solet) non rarò causam præbebant molestis disceptationibus, ab utraque parte. Noster itaque Princeps, ut pax & tranquillitas inter Rempubl. utramque, Academicam & Urbanam, constitueretur; missis Consiliariis sapientiâ, rerum usu, atque autoritate gravissimis & nobilissimis, rem ita transegit, hoc ipso anno, definitis certo modo rationeq; capitibus singulis, quæ in disceptationem & controversiam venire poterant, ut nihil penè reliquum esse videretur, quod causam aliquam dubitationi dissensionive, in ullo rei factiq; genere, afferre possit. Et meritò nobis universi gratulamur

tulamur de insigni hoc opere Transactionis, pactiq; solennis & perpetui, quo pax & concordia, per D E I gratiam, haecenus utrinq; conservata est, & deinceps, quamdiu hæc Academia steterit, (nisi ad litigia ac concertationes de industriâ animi propendeant) D E O æterno fortunante, citra negotium, conservari poterit.

Habetis, Auditores, vitam & gesta memorabilia laudatissimi Electoris nostri CHRISTIANI II. usque ad annum sexcentiesimum & sextum: nec tamen omnia, sed potiora tantum, & quæ loco huic imprimis convenire visa sunt. Quòd si jam fortuna sequentium annorum, simili serie rerum atque ordine, dicendo pertexenda mihi sit; non equidem hora hæc, imò ne dies quidem, orationi sufficiet. Ea enim conditio horum præteritorum annorum fuit, ut affirmare auserim, memoriâ hominum non obortas in imperio tot procelas & tempestates, tamque periculosas &

ORATIO FUNEBRIS.

formidabiles, ut penè ad ruinam & interitum inclinata omnia viderentur. Quare summam ea, quæ reliqua sunt, nostrâ hac oratione perstringemus: quia præsertim ita adhuc exposita oculis sunt cunctorum, ut commemoratio omnis, in hoc genere, supervacanea existimari possit.

Scimus, quâ fortunâ, ab hinc quadriennio, indicta Ratisbonæ, & postea, Præsidente, loco Cæsareæ Majestatis, FERDINANDO Archiduce, celebrata Comitia, quo denique eventu iterum dissoluta & dissipata fuerint. Manavit inde causa Confederationis subitæ, inter MATTHIAM Archiducem, & Ordines Ungariæ atque Austriæ; expeditionis item inopinatæ & periculosæ in Bohemiam. In his motibus intestinis, planè improvisis & exitiosis, si quisquam est, Auditores, qui sollicitè pro patriâ, pro Cæsareâ autoritate, pro Imperij salute atq; incolumitate vîgilavit, eum dixero fuisse nostrum Electorem, CHRISTIANUM

ORATIO FUNEBRIS.

STIANUM SECUNDUM: qui & per Legatos suos, in Comitibus Imperialibus, quod rebus Communibus utile ac salutare visum est, sedulo diligenterque curavit: & missis postea literis, cum intimis Consiliariis, ad Cæsarem, & MATTHIAM Archiducem, modis omnibus Pacificationem inter eos suavit & obtinuit. Inter hæc, cum in finitimo regno Bohemiæ, sollicitè flagitaretur ab ordinibus Evangelicis, Religionis exercitium liberum, quod nullis antè precibus aut obsecrationibus obtineri poterat: nostri potissimum Principis intercessionem factum est, ut & Academiam, reformatæ religionis, introducere in urbem Regiam, & Consistorium Evangelicum ibi constituere, & verbum DEI, purum atque à pontificiis inquinamentis liberum, palàm docere & audire, per regnum unversum Bohemiæ, provinciasq; adjunctas, RUDOLPHI Cæsaris augustissimi permissu, eis hodiè liceat.

ORATIO FUNEBRIS.

Notum est, Mense Julio, anni sexcentefimi, septimi, cum illustrissimus Elector noster, & Dux generosiss. IOANNES GEORGIUS, Pragæ aliquot dies, apud Cæsaream Majestatem, agerent, duas ibi Conciones Evangelicas, unam in arce Pragensi, alteram in ædibus Rosenbergiis, ab Electorali Ecclesiaste aulico, D. Polycarpo LYSERO, in maximâ populi frequentia, habitas. Ludibrio tum ea res Sectæ Iesuiticæ erat: Pisciculos ajebant captos, aliquot minutos: damnum magnum à tali piscatore metuendum non esse. Agite verò, fraterculi Societatis I. jam attollite oculos, & circumspicite: Piscatum hunc Evangelicum, per Urbem Regiam, per totam Bohemiam, Austriam, Moraviam, adjacentesq; oras alias, considerate. ô capturam ingentem! ô nassam verbi divini admirabilem, vestroq; formidabilem ordini universo! quâ, brevi tempore, tot hominum millia capta: creptæque è lacunis
regni

ORATIO FUNEBRIS.

regni Pontificij turbidissimis, tot civitates, regiones, gentes & Nationes integræ: quas, constrictas vinculis Ecclesiæ Romanæ, nulla vis humana, sed præpotens illa dextra DEI, tandem liberavit, atque è diuturno isto squalore, in hanc lucem atque amœnitatem Ecclesiæ verè Christianæ ac Catholicæ, transtulit.

Unum adhuc addo, idq; postremum, & præcipuū, in quo maximè hoc præterito biennio, Principis nostri eluxit virtus, eminuit prudentia, evigilavit cura atq; industria. Postquam diem suum obierat illustrissimus Princeps & Dominus, IOANNES WILHELMUS, Dux Iuliacensis, Clivensis & Bergensis, postremus ejus nominis & profapiæ; quod accidit anno sexcentesimo, nono, die 25°. Mensis Martij; ex eo dimicatio (quemadmodum omnes scimus) exorta fuit gravis & vehemens de Iuliacensi Ducatu & ditionibus eò pertinentibus, inter Familias Electorum & Principum

pum

ORATIO FUNEBRIS.

pum Imperij eminentissimas, sanguineq;
 & affinitate conjunctissimas, Saxoniam,
 Brandenburgicam, & Palatinam Neuber-
 giam. Ius donationis sibi factæ confir-
 matæq; à summis Imperatoribus, ob An-
 tecessorum, & inprimis ALBERTI Ducis
 Saxoniae, Animosi cognominati, grandia
 & illustria merita in Imperium, Illustrissi-
 ma domus Saxonica, ratum firmumque
 esse voluit: Opposuerunt hæreditariam
 successionem, ex jure Feudi (ut vocant)
 Fœminei, uterq; Princeps generosissimus,
 Elector Brandenburgicus, & Comes Palati-
 nus Neubergius: Et in hac disceptatione
 Partium dissidentium, augustissimus Im-
 perator, RUDOLPHUS, seipsum, tanquam
 illius controversiæ judicem legitimum,
 autoritate Cæsareâ, maturè interposuit.
 Quid multa? Statim arma (ut fit) arrepta
 in hac dissensionē: interq; Cæsarianos, &
 duos Principes, infestis signis, de regionum
 illarum possessione, certatum est. Occu-
 pata

ORATIO FUNEBRIS.

pata quidem initio, nomine Cæsaris, Iuliacensium Metropolis : Sed non multò post, finitimorum regum atque Hollandiæ ordinum accedentibus auxiliariis copiis, obsessa, & tormentis bellicis oppugnata vehementissimè, inq; potestatem Principum, quintâ, ex quo obsideri cœperat, hebdomade, redacta est. Noster interea Princeps, cum jus Saxonicæ domûs, in causâ hac, satis Cæsareæ Majestati & cæteris Imperij Electoribus, id temporis Pragæ, in imperiali aulâ, commorantibus, demonstrâisset ; Mense Julio, anni proximè elapsi, sexcentesimi, decimi, Feudum Iuliacensis Ducatûs & Ditionum adhærentium, cum Titulo usitato ac consuetis insignibus, suo Fratrumq; & agnatorum Principum nomine, in arce Regiâ Pragensi, ab Imperatore RUDOLPHO, per solennem investituram, accepit : Post annos CXXVIII. ex quo prima donatio ALBERTO, Duci Saxonie, nostrorum Principum

Abavo,

ORATIO FUNEBRIS.

Abavo, ab Imperatore, FRIDERICO III.
 ob amplissima in Imperium merita, facta
 est. Quanquam ergo justam ab eo tem-
 pore causam habuisset inclytus noster
 Princeps, induendi similiter arma, cum
 Cæsare, & jus suum expediendi ferro,
 quod ratione ac consilio obtineri non
 posse, tùm videbatur: Satius tamen existi-
 mavit, omnia prius experiri, quàm armo-
 rum ac belli consilia capere. Metuebat ni-
 mirum Elector optimus, & pacis publicæ
 amantissimus, ne ex hisce dissensionum
 initiis, ac gliscentibus dissidiorum velut
 scintillis, incendium existeret horribile,
 quod dilatatum progressu, totum arripe-
 ret Imperium, flammisq; latè grassantibus
 omnia involveret. Denuò igitur Colo-
 niæ Agrippinæ anno superiori, tentata res
 & Compositio inter Principes: sed non eo
 eventu, qui tùm sollicitè expectabatur:
 Unde adhuc, cum magno terrore omni-
 um, ad bellū manifestum res ea spectabat:
 Donec

ORATIO FUNEBRIS.

Donec tandem, interventu quorundam Imperij Principum, Iütrobogi, Pacificatio solennis inter illustrissimos duos Imperij Septemviros, Saxonem & Brandeburgium, magnâ cum lætitiâ ac congratulatione omnium Ordinum, subsecuta est; die vigesimo M. Martij, anni hujus sexcentissimi, undecimi.

De cæteris nostri Principis Consiliis & actionibus, tum in Imperij Romani, tum propriæ gubernationis amplissimæ negotiis, aliquid amplius hoc loco à me dici necesse non est; cum nec temporis angustia, quâ Parentalis hæc circumscripta est Oratio, verbosiores me esse sinat; neq; ista recentissima, quæ jam antè nota omnibus sunt, omninò huc afferri oportere, plerisq; fortè vestrùm videatur. Potest autem ex iis, quæ commemorata hæcenus sunt, facile à quovis intelligi: qualem nobis fata Principem Electorem, ab hinc decennio dederint: qualem ab hinc ses-

ORATIO FUNEBRIS.

quimense eripuerint : Cujus vita, si inspi-
ciatur, egregij nobis speculi instar erit, in
quo omnis generis virtutes pulcherrimæ
effulserunt. PRINCEPS fuit, pietate in-
signi ac commemorabili, qui verbum cœ-
leste, ut thesaurum animæ preciosissimū,
magni æstimavit, purumque & incor-
ruptum in his regionibus, omni ratione
conservare studuit : qui à blasphemis
cunctis, & diris imprecationibus, omniq;
aliâ impietate, toto pectore atque animo,
abhorruit : qui sanctissimam vitæ re-
gulam :

INITIUM SAPIENTIÆ, TIMOR DOMINI:
in hoc terreno Principatu, tanquam con-
siliiorum & actionum omnium cynosu-
ram, fixam animo, scriptamq; & pictam
ante oculos assiduè habuit. PRINCEPS
fuit, qui justitiam amavit, ornavit, defen-
dit : qui pacem & tranquillitatem publi-
cam, ut dulcem nutriculam humanæ feli-
citatæ, per omnem vitam, vnicè coluit.

Prin-

ORATIO FUNEBRIS.

Princeps fuit, tantæ liberalitatis & beneficentiæ, ut sæpiùs ultra, quàm citra modum, se munificum suis ostenderit. Princeps fuit, qui veritatem & candorem maximè probavit: mendacia, strophas, sycophantias, ex animo detestatus est. Princeps fuit, in quo humanitatis ac mansuetudinis singulare exemplum ac commemorabile eluxit: Denique, Princeps fuit magnanimus in qualibet fortunâ, prudens, constans in sermone atque opere, fautor eximius actionum omnium honestarum, at vitiorum & turpitudinis osoracerrimus. Atque, ut in fidei Christianæ confessione, & sacrosanctæ religionis negotio, corruptelam omnem verbi divini toto animo averfabatur: Sic in Politicâ conversatione, seposito religionis divortio, synceram colebat amicitiam, cum Imperij Principibus quibuscunque, præsertim, in augustissimo Septemvirali Syne-drio, collegis suis: Quòd in ea re salutem

ORATIO FUNEBRIS.

Imperij Romani incolumitatemq; sitam esse, laudatissimorum Majorum exemplo, fatis intelligeret. In vitâ privatâ, cum pietatis studio quotidiano, conjungebat ea maximè exercitia, quæ digna viro Principe judicantur: veluti sunt decursiones & certamina equestria: In quibus ita Princeps noster antecelluit, arte pariter & robore virium, ut perpaucos sibi æquales, superiorem verò neminem habuerit. Et quidem frequens in hoc opere fuit: non tam ad voluptatem & delectationem capiendam inanem, ex isto ludorum equestrium genere, quam corporis sanitatem eo exercitio tuendam ac conservandam. Erat enim eo corporis habitu, dum viveret, sereniss^{us}. Elector noster, ut mole suâ id penè jam laboraret, & idcirco motum atque exercitationem assiduam requireret. Nec dubium est, rem eam, diætæ quoque amplioris causam, haud minimam, extitisse illustriss^{imæ}. ejus Celsitudini:
 Quam

ORATIO FUNEBRIS.

Quam tamen ita, rationis aureâ normâ,
temperavit Princeps inclytus, ut per eam
neque posthabita pietas, neque rectitudo
mentis ac consilij inflexa aut labefactata,
in ullâ parte gubernationis amplissimæ,
apparuerit.

Vitam (en) habetis,
Auditores: Iam pauca de Morte.

Sensit optimus Princeps noster, circa
IX^{num}. Calendas Iulias, qui jam antè omi-
nosus, hoc autem anno fatalis ei fuit, non-
nullum in corpore langvorem, ac quasi
stuporē, in brachio præsertim altero: quo
tamen non impeditus, & concionem sa-
cram Ecclesiasticam, die illo decretorio,
manè frequentavit, & consveto more
postea in aula pransus est. A meridie, ut
consveverat, equestri decursione se exerce-
re instituit: sed ab hac, virium debilitas,
& vis morbi sensim ingruentis, eum mox
avocat. Attamen nil metuens atrocioris
periculi, ad cœnam vesperi, paratam in
oppido,

ORATIO FUNEBRIS.

oppido, se confert: Mensæ affidet: verum
 mox, inter prima fercula, morbi latentis
 extrema se violentia prodit. Confurgit
 extemplò Princeps, atque è cœnaculo in
 auram liberiores egreditur. Ibi primùm
 inambulatur, circumstantibus aulæ mini-
 stris: sed morbi invalescente impetu, gra-
 dum mox sistit; suspiciens in cœlum, atq;
 inter pios ardentescq; gemitus & suspiria,
 manibus sublatis, verba hæc identidem
 ingeminans: Ô DOMINE DEUS, MISE-
 RERE MEI; DOMINE IESU CHRIS-
 TE, PROPITIUS ESTO MIHI PEC-
 CATORI, &c. Inter hæc, & similia verba
 alia, plena ardentissimæ pietatis, fideiq; in
 Christum Redemptorem unicum, deficientem
 jam voce, & toto sensim prolabente
 corpore, manibus astantium excepta pro-
 perè illius Celsitudo, curruq; delata in ar-
 cem Electoralem, cum frustra tentata es-
 sent omnia remedia, ingravescentibus
 subinde magis atque magis Symptomatis
 Apo-

ORATIO FUNEBRIS.

Apoplecticis, tandem Mundi hujus splendoribus & vanitatibus, exitu ex hac vita perbeato, valedixit: circa horam X^{am}. postmeridianam: anno gubernationis X^{mo}. ætatis verò Climacterico, Hebdomatico quarto: cum omninò vixisset, in hac mortalitate,

AN^{os}. XXVII. M. IX. INT^{gros}. H. XVIII.

Anima ipsa beatissima jam triumphat in conspectu DEI, atque æternâ illâ felicitate & lætitiâ ineffabili perfruitur in Terrâ viventium. Nos hîc lugemus, hîc suspiramus, gemimus, ejulamus: Et meritò: Quia Principem & Patrem Patriæ, quia lumen & columen Germaniæ, Nutritorem Ecclesiæ, Patronū ac Conservatorem Scholarum, secundum DEUM, in his oris, supremum amisimus.

Et quid reliquum nobis est, quàm ut in hoc squalore & luctu gravissimo, nos convertamus ad eum, qui supra nos
H est;

ORATIO FUNEBRIS.

est ; per quem Reges regnant, & Principes imperant ; votisque illum oremus supplicibus, ut Spiritu sapientiæ ac fortitudinis illustret, armet, ac corroboret pectus serenissimum Ducis inclyti, IOANNIS GEORGII, nunc Principis harum terrarum, & Electoris Sax. laudatissimi : Cujus summa virtus, & digna Principe Christiano pietas, in hac orbitate repentinâ & inopinatâ, tanquam sidus aliquod faustum & salutare, his perturbatis regionibus affulsit : Quo novo exorto jubare, jam iterû, velut è profundo gurgite mœrorum & dolorum, emergit Ecclesia : in spem felicitatis optatæ erigitur Respublica : Scholæ & Academiae è luctu, è squalore exurgunt : tota denique hæc ora Saxonica, è turbidissimâ quasi tempestate eluctata, serenam lætamq; faciem induit. Age verò, ô misericors & benignissime DEUS ; sub cuius præpotenti manu sunt omnia, terrena

ORATIO FUNEBRIS.

terrena & cœlestia ; hunc conserva no-
 bis Principem, & Patrem Patriæ alterum:
 confirma hanc columnam inclytæ Do-
 mûs Saxonicæ, hoc fulcrum exulantis,
 & militantis inter hostes sævissimos, Ec-
 clesiæ: ut, salvo eo atque incolumi, reli-
 gio apud nos vera colatur, justitiæ thro-
 nus stabiliatur, & tranquillitas publica,
 cum honestissimis Artium optimarum &
 doctrinæ studiis, integra inviolataque, in
 hac Septentrionis orâ, quàm diutissimè
 conservetur. Abige procul ab hoc Ca-
 pite ac columine Ducatûs Saxonici, &
 ab hac universâ regione, furentis Satanæ
 rabiem: reprime hostium insidiantium
 molitiones sangvinarias, ac consilia nefa-
 ria: vimq; omnem, Ecclesiæ tuæ, Reique
 publicæ Christianæ, adversantem, in-
 fringe. Serva, protege, & tuere, cum
 ipso Principe, Electore novo, illustrissi-
 mam sereniss^{mæ}. illius Celsitudinis Con-
 jugem,

ORATIO FUNEBRIS.

jugem, sobolemque foemellam inclytam: atque omnipotenti virtute tuâ, spem exple diuturni desiderij nostri, excitando clementer, ex hoc Electorali thalamo generosissimo, masculâ atque heroicâ indole Principes, patritæ & avitæ laudis hæredes, atque imitatores strenuos: Erige ac confirma, efficaci consolatione, in hoc communi luctu & dolore acerbissimo, Viduam utramque Electoralem mœstissimam: Salvum insuper nobis præsta, vigentemque ac florentem tuâ benignitate conserva, in multam ætatem, illustrissimum & celsissimum Principem & Dominum, Dn. AUGUSTUM, Ducem Saxonie inclytum &c. Sorores item Principes illustrissimas: Et cum his, serva incolumem, florescentemque auge & amplifica, generosissimi sanguinis Saxonici Ducalem Stirpem universam; ut nunquam desinant ex eâ prodire Heroës excelsi, pij, magna-

ORATIO FUNEBRIS.

magnanimi, qui, syncerâ pietate, nominis sanctissimi tui gloriæ in his terris servant, & Rempublicam jure & justitiâ moderentur: Denique nos omnes rege ac gubernata, Spiritu cœlestis sapientiæ, animosq; labantes in his vitæ miseriis, fulcro veræ fidei, confirma, erige, ac corrobora, ut per has ævi salebras, ærumnasq; varias, quibus septi undique sumus, animosè atque intrepidè vitæ cursum exigamus; & in futurâ beatitate, nomen tuum, laudibus sempiternis, cum universo electorum exercitu, celebremus.

D I X I.

H 3

RECTOR

RECTOR ET SENATUS
CONSILII PERPETUI IN
ACADEMIA LIPSIENSI.

Memorabilis est & multarum
regionum non exiguo cum ex-
itio comprobata sententia Sa-
lomonis Prov. 28. dicentis:
Propter delicta terræ, citò
alij post alios fiunt Principes, h. e. ob crebra
hominum delicta, vel nulli Principes diu, vel
multi discordes regnant, aliive alios pellunt.
Certissimum enim est, effrenatâ peccandi licen-
tiâ & ingratitude detestanda cum alias pœ-
nas attrahi gravissimas, tum verò etiam Re-
bus publ. mutationes accidere plerunq; parùm
salutares, suffragante etiam hac in re Philoso-
pho, 2. Pol. ὅτι μὴ μάλιστα ἡ ἀρετὴ τιμᾶται,
ταύτῳ ἔχουσιν οἷόν τε εἶναι βεβαίως πολιτείας. Jam
verò maxima partis hominum securitas im-
pia, ceu reliquorum peccatorum mater fecun-
dissima, omnia non solum multiplicibus erratis
& lapsi-

Et lapsibus, sed etiam sceleribus Et flagitiis in-
auditis complet: atque ne longius abeamus, con-
quirentes calamitatum causas singulas; quem
quæso finem habent, quæ florentissimis Et poten-
tissimis regnis inde usque ab imperiorum initio
certissimum attulerunt interitum? Contem-
tum dico verbi Divini notorium, effrenem
item libidinum licentiam, cum extremo luxu
conjunctam: ac, ut cætera taceam, intestinam,
eamque non minus pertinaciter quam atrociter
hærentem in omnibus ordinibus animorum
distraktionem. Aut ergo necesse est, expectari
eventus similes, aut hæc mala subito emendari:
Quod, quia in hac hominum vel improbitate,
vel cæcitate obstinata, unum est ex illis, de qui-
bus vix aliquid sperari potest, quid mirum, tot
severis plagis, puta, hic annone caritate, illic
peste, alibi bellis, Et rursum alibi incendijs pre-
mi Et vastari totos populos? Verum, proh do-
lor, ad ingentia ista, quæ hinc inde perpeffi su-
mus incommoda, quæque nunc perpetimur, aut
certè pertimescimus, hæc accessit nova calami-
tas, Et

tas, & tanquam ἐπιφορὰ quædam in nos violen-
ter irruit, dum præpotens & benignus DEUS,
immutabili quidem, sed justo voluntatis suæ
arbitrio, his regionibus, morte immaturâ,
Mensis Junij die XXIII. ademit Illustrissi-
mum & Generosissimum Principem ac Domi-
num, Dn. CHRISTIANUM Secundum, Du-
cem Saxonie, Julie, Clivie & Montium, S.
Rom. Imperij Archimarschallum, & creandis
Imperatoribus Septemvirum, Landgravium
Thuringie, Marchionem Misnie, Burggra-
vium Magdeburgensem, Comitem Marchie &
Ravensburgi, Dominum in Ravenstein, &c.
Dominum nostrum, dum in vivis esset, Cle-
mentissimum: idq; eo tempore, quo, si unquam
aliàs, vel maximè Celsitudinis ejus consilio &
auctoritate indigebant res nutantes Imperij
Romani, quod crebriorum mutationum pro-
cellis, nec dum benè pacatis, hætenus non levi-
ter jaçtatum fuisse novimus. Vnde casu hoc in-
opinato non modò hoc Electorale territorium
Patrem, & post DEUM, protectorem suum
unicum,

unicum, sed etiam augustum Romanum
Imperium, fidissimum columnen amisisse, na-
fana mentis non est, qui subdubitare ausit.
Nam, ut merita præclara in Ecclesiam &
Scholas hoc loco præteream, ipsius Illustrissima
Celsitudo in id unicè visa fuit incumbere, ut
in istis Imperij motibus, & Imperatori Ro-
mano dignitas sarta tectaq; maneret, & cum
aliæ regiones finitima, tum verò imprimis hæc
Misnia nostra tranquillitate & pace opta-
tissimâ frui posset; cujus beneficio singulorum
res & facultates à vi injustâ defenderentur,
& simul hæ Scholasticæ congregationes, operæq;
salutares, tam docentium, quam discenti-
um, integræ inviolatæq; conservarentur. Quo
laudatissimo opere id omninò præstare cona-
tus est, quod Xenophon alicubi prodidit:
Ἐπιλήσια ἔργα εἶναι, νομέως ἀγαθῆς, καὶ βα-
σιλέως ἀγαθῆς. Quæ quidem omnia, quò ma-
jorem commendationem merentur, eò ma-
jores & vehementiores in animis nostris dolo-
res excitare debent. Quamvis enim cum
I ipsius

ipsius Celsitate bene actum est, quia multis ma-
lis presentibus & imminentibus est ereptus,
& in eterna vita possessionem translatus: quo
nomine ipsius Celsitudini non immerito gratu-
lamur: tamen nostro incommodo detrimen-
toque doleamus necesse est, quod tanto bono nobis
amplius frui non liceat. Quamobrem gravis-
sime non sine causa luget Illustrissimus & po-
tentissimus Princeps & Dominus, Dn. JO-
HANNES GEORGIUS, novus Elector,
cum conjugē Illustrissima, & Fratrem generosif-
simo, Dn. AUGUSTO &c. luget utraque
Electoralis Vidua mæstissima; quod hæc filium
dilectissimum, illa maritum suavissimum de-
sideret: Lugent Agnati & Affines, & penè
singuli ordines & status Imperij, qui omnes
ingenti dolore se ob improvisum hunc casum
affectos esse, indicijs haud obscuris declarant.
Decet itaque & nos nostro loco in hoc communi
omnium ordinum luctu, ἔδακρύοις, ἔτ' οἰκτοίς,
ἀλλὰ μνήμῃ ἀγαθῇ (ut quidam Græcorum præ-
cipit) h. e. non lacrymis aut commiseratione
saltem,

saltem, sed gratâ memoriâ, prosequi beneficia
per hunc defunctum Electorem nobis exhibita.
Vult enim DEUS, ut suâ immensâ bonitate
pios & salutare Principes nobis donari agno-
scamus, & debita subjectionis ac amoris signifi-
cationem etiam erga defunctos, vero & non si-
mulato luctu, testificemur. Meritò itaq; luctus
tantò debet esse gravior, quantò fuit in defun-
cto pietas eminentior, & in Imperium fides &
constantia perspectior, & erga patriam cari-
tas admirabilior. Atq; hanc ob causam, quia
in Electorali aula illustrissimâ, sequens hoc tri-
duum, ducendis atq; cohonestandis solenni pom-
pâ exequijs, est destinatum, etiâ apud nos, inter
utrumq; hujus loci Magistratum, amicè con-
venit, ut & in hac Vrbe & Academia, ad diem
Martis proximum, qui est sextus M. Au-
gusti, hoc ultimum subjectissimi honoris officii-
um, pio ac Christiano ritu præstetur, adeoq; hac
quasi pietatis debita justa persolvantur, concio-
nibus duabus; quarum una Latina in æde Pau-
lina, altera Germanica in Templo Thomano
1 2 habe-

habebitur. Quo nomine mandamus universis
Et singulis, Jurisdictioni nostrae subjectis, cu-
juscunq; sint ordinis, gradus aut conditionis, ut
modò significati diei horâ V I. matutinâ, audito
pulsu campanarum, primò in Templo D. Nico-
lai, ubi conventus indictus est, utriusq; ordinis
Academici Et Politici, frequentes confluant, in-
deq; nos in eadem Paulinâ comitentur, ubi Mu-
sicâ lugubri, Et funebri Oratione latinâ pien-
tissimo Dn. Electori parentabitur: quibus in
Paulino ritè peractis, decenti ordine Et proces-
sione, in altero etiam Templo ad D. Thoma, su-
am erga defunctum Dn. Electorem pietatem
declarabunt; audituri illic eâ, quâ decet, mo-
destiâ atq; attentione, concionem germanicam,
quæ ad populum habebitur; ibidemq; simul pre-
cibus publicè junctis DEUM sollicitè implora-
turi, ut, (quia Magnorum Principum obitus
rarò sunt ἀσνηοί) Et iram justissimam, Et gra-
vissima, quæ nos circumstant, pericula clemen-
ter avertat, Et simul diu salvos Et incolumes
prestet, cum, quotquot sunt de celsissima
stirpe

stirpe Saxonica, quos adhuc Dei beneficio su-
perstites habemus: tum verò imprimis Illu-
strissimum & potentissimum Principem ac
Dominum, Dn. JOHANNEM GEOR-
GIUM, Ducem Saxon. & Sacri Romani
Imperij recens factum Electorem: cuius ineun-
tem gubernationem ita fortunare velit, ut et-
iam subsequentibus temporibus incorrupta
Verbi Divini doctrina, unà cum optimarum
artium & disciplinarum studijs, ad piam poste-
ritatem transferri, adeoq; tota hac ora Saxo-
nica statu felici & tranquillo frui possit: Idq;
faciat, tum propter Nominis sui altissimi glori-
am, tum ob indefinentem intercessionem unici
propitiatoris & Redemptoris nostri, JESU
CHRISTI, cum Patre & Spiritu sancto
laudandi, seculis infinitis. P. P.

4. Sextil. Anni 1611.

CARMEN FUNERALE

ad Exequias

SERENISSIMI PRINCIPIS AC DOMINI,
Dn. CHRISTIANI II.
Ducis Saxoniae, Iuliae, Cliviae, & Montium,
S. R. Imperij Archimarschalli & Electoris, &c.

In luctu publico, Lipsiae V. I. Aug. propositum.

à

M. CUNRADO BAVARO, Poët. Prof. publ.

CHRISTIANUS moritur, sic disponente IEHOVA,
Cujus in arbitrio vita est, mortisque potestas:

Cujus consistit jussu SOL, machina coeli

Cujus servatur Verbo, & munimina terræ.

Ante diem moritur Princeps, in flore juventæ,

Viribus integris, & firmo corpore præstans:

Cujus nec membris infederat arida febris,

Pallida nec cuius tabes infecerat ora.

Quàm moritur subito? nec morbum sensit aperte.

Sed velut in dulcem declinans lumina somnum,

Omniem deponit vegeto cum corpore motum:

Sic animam constans expirat leniter Heros,

Quæ postquam extincto de corpore libera cessit,

Nunc Divos inter, cœlesti sede recepta,

Lætitiis fruitur magnis, sine fine beata.

CHRISTIANUS moritur, sic disponente IEHOVA,

Tempore, quo miseris ardescunt omnia bellis,

Quo magis inclinant Romani pondera Regni,

Et malè limoso consistunt ærea fulcro:

Tempore, quo diræ serpunt contagia pestis,

Et quo

Et quo tetra fames, & quo penuria victus
Mentes attenuat, miserorum & corpora rodit.

CHRISTIANUS moritur, sic disponente IEHOVA,
Et nos in tanto linquit discrimine rerum,
Dux, pastorq; bonus, mitis pater atque benignus:
Scilicet id nostræ meruerunt crimina culpæ,
Contemptus VERBI, & sanctæ transgressio Legis,
Et fuga virtutis, iusti violatio & æqui,
Auri sacra fames, vanæq; superbia formæ,
Luxuria, & malè sanus amor, simulatio, frausq;
Hæc sunt, quæ mitem nobis rapuere Dynastam,
Hæc sunt magnorum prænuncia signa malorum.

CHRISTIANUS moritur, sic disponente IEHOVA,
Saxoniae Princeps præclarus, gloria Rutæ,
Quæ VERBO, IUSTO, & PHOEBO per tempora longa
Floruit, & retinet constantem huc usq; vigorem,
Et posthac etiam semper retinebit eundem,

Princeps qualis erat? nec enim cum corpore fama
Fornicibus condenda, sed expandenda per orbem.
Nimirum Ille fuit constans imitator Avorum,
Et nulla virtute minor, vel laude secundus.
Nempe fuit verè veræ pietatis abundans,
Quemq; fuit CHRISTUM constanti voce professus,
Nomine quemq; suo est solitus memorare frequenter,
Illum etiam coluit devoto pectore semper.
Nil pietate prius, nil majus & amplius Illi
Religione fuit, pura illa Religione,
Quæ nihil humanæ commixtum fordoris habebat,
Quam olim Lutherus de sacro Codice prompsit:
Quam per tot casus, per tot discrimina rerum
Majores servaverunt cum laude perenni;

Hanc

Hanc sibi servandam, hancq; suis regionibus Ille
Servandam statuit, serisq; nepotibus arctè.

Hæc ut prima fuit, constans & gloria Avorum:
Sic etiam hæc æterna futura est gloria Natis.

Quis satis exponet, quàm PRAGÆ insignibus ausis
Sese prodiderit, Lutheri dogmata clarè,
Contra Rasorum clamores atque furores,
Exponens plebi, procerum spectante caterva?
Vox Evangelij hîc præconis voce sonabat,
Aeterna complens multorum pectora luce,
Hoc Duce curante, & cunctis mirantibus ausum
Hunc insperatum, quem nec tardare valebat
Vel Cleri indignatio, vel Vefania Fratrum.

Annuit huic Cæsar RUDOLPHUS, & annuit ultrò,
Vt nova Luthero pareretur gloria PRAGÆ.

Hinc data Bojemis optatæ gratia pacis,
Liberiorq; fuit fidei concessa potestas.

O laus insignis, nullo delevilis ævo:

Sic PRAGA antiquum cultum, quem plurimùm amabat,
Et falsum & vanum nunc detestatur & odit.

Salve Bojemæ nova laus & gloria terræ,
Saxoniae Princeps: tua laus & fama manebit,
Donec erit VERBUM, simul & tua facta canentur.

Reverà Pietas prima est & maxima Virtus,
Atque boni causa est præsentis, itemq; futuri:

Vtilis Imperio Pietas, & rebus agendis
Vtilis, & Pietas vitæ felicis origo.

CHRISTIANUS moritur, sic disponente IEHOVA,
In cujus vultu Ius Aequum, & pectore aperto

Fixam sedem habuit; misera huic Injuria cessit.

Hinc DE A, quæ justa dispensat pondera lance,

Et sine

Et sine respectu causas & facta recenset,
Virtuti laudem & ponens pro crimine poenas,
Hujus in Imperio, & cunctis in partibus ejus
Floruit, & gladio visa est fulgere minaci.
Nemo suum raptum regnante hoc Principe dixit,
Afflictum nemo sine causa se quoq; dixit.

Imprimis illi studium exoptabile Pacis
Complacuit, dira averfatus pectore bella est.
Cædibus ut melior vita est, justumq; rapinis:
Sic est innumeris potior Pax una triumphis.
Invenias, quorum insatiabilis usque cupido
Pectora possedit, fines extendere Regni;
Qui mox invadunt alienas milite terras,
Pluraq; quò capiant, crudeli sanguine complent.
Invenias, quorum mentes insania vexat,
Qui Verbo factove levi solvuntur in iras,
Sulcipiunt grave Martis opus, bella, arma frequentant,
Et capita & vitas certa in discrimina ducunt,
Fortunasq; horum, quos conservare decebat,
At Princeps noster, quamvis occasio justa
Bellandi obtigerat, quâ horrenda assumeret arma,
Iuliacasq; suis terras adjungeret oris:
Omnia cunctando prius attamen attentare
Maluit, atroci quàm sternere funere plebem.
Vnus enim est hostis, sequitur quem cætera turba,
Qui si vincatur justa ratione, vel arte,
Victus erit populus sine cæde & sanguine totus.
Nam servare magis civem est, quàm perdere classem,
Nec tamen Heroj, si res & Fata tulissent,
Defuerit virtus bellandi, atq; impetus ardens
Sic ambæ fortis Majorum exempla tuendi,

K

Qui

Qui bello clari, clariq; in Pace fuerunt.
Aurea Pax Illi, lætos redimita capillos,
Diversum svasit, pietasq; & cura suorum.
Laus servare suum est; non est, extendere Regnum.

CHRISTIANUS moritur, sic disponente IEHOVA,
Præsidium Pacis firmum, pietatis asylon,
Musarum decus, & Fidei certissima norma,
Iustitiæ exemplum, virtutis gloria, splendor
Romani Imperii, firma & tutela bonorum,
Spes afflictorum, clarorum imitator Avorum.

Tàm felix Princeps, tàm commodus, atq; benignus,
Quandoquidem à nobis nuper discesserit. alto
Concilio Superùm, coelestiq; additus Aulae:
Ingemimus meritò, & suspiria ducimus omnes,
Atq; piis lacrymis meritò ploramus ademptum,
Tristitiæ ingentis præ nobis signa ferentes,
Et pullam, & lacrymas, foeda & singultibus ora,
Vocibus & crebris miserabile dicimus Eheu:
Eheu Præsidium, Spes, Author, Dux, Pater, Eheu.
Vox labat, & gemitu vis omnis pectoris aret,
Rivi destituunt oculos, vox deficit ipsa.

Dive Pater Salve, Regnis sociate beatis:
Dive Pater, fruire immortalis Pace, Valeq;.

IOHAN. GEORG exoritur, felix Successor & Auctor
Imperii, cuius nutu sese erigit, atque
Tollit humo vultum, & patulas confurgit in auras:

IOHAN. GEORG vivacis Rutæ lætabile germen,
Cujus flore novo tellus, cum Gente, decorem
Induit, & claro Regnantis gaudet honore.
Salve Successor felici fidere, Salve,
Atq; tuos populos æquâ ratione gubernas,

Non

Non virtute tua fesus, sed Lege Potentis,
 A quo Regna labant, à quo stant Numine Regna.
 Quò magis at possis : Nos flexo poplite Patris
 Aeterni Numen venerandum in vota vocamus :
 Sancte Pater, cuius non est finita potestas,
 Omnia qui firmas, qui destruis omnia nutu ;
 Induperatorem RUDOLPHUM protege nostrum,
 Romani æternùm qui laus & gloria Regni est :
 Illius Imperium stabili virtute potenti,
 Hostes subjiciens pedibus, fraudesq; dolosas,
 Conculca vires Turcæ, contunde Papæ ausus,
 Atque astus Rasæ juratos perde cohortis,
 Vt Majestatis maneant interrita Signa.
 Saxonix Regnum confirma, auge, atq; tuere,
 Infidias contra, & contra defende furores :
 Tu FLOREM RUTÆ longinqua in tempora ferva,
 Vt ne deficiat, populo qui præsit inertis,
 Qui semper justis moderetur Legibus orbem.
 Conserva Pacem, sis nos & mœnia circum,
 Angelicis oras conclude & mœnia turmis,
 Et prohibe sævas Furias, Furiasq; minaces :
 Et qui bellorum cædes & vulnera spirant.
 Naribus orbiculo injecto frena atq; coherce,
 Terra tua est, populus tuus est, focus hîc tuus hîc est :
 Ne patiare tuam foedari sanguine terram,
 Ne patiare tuum populum miserabilè cædi,
 Ne patiare tuam vastari turpiter Aedem ;
 Ne inclament hostes, tibi ne convicia dicant :
 Non Deus est, populus coluit quem sedulus iste,
 Non Deus est, populum qui non defendit amatum,

Sancte Pater, VERBUM cœlesti Numine serva,
 VERBUM, quò solo stamus, quo vivimus uno,
 VERBUM, labe carens omni, glossaq; maligna,
 VERBUM, quod nobis patefactum est ætherè summo,
 VERBUM, Luthero clarè duce & auspice fulgens.
 Non opus humanæ est sanctum defendere VERBUM,
 Non est, præsidium non est in grandibus armis,
 Arma labant: Tu nempe tuum defendis honorem,
 CHRISTE Deus, cum Patre potens æqualiter unus:
 In TE spes omnis posita est, & vita, salusq;
 Fac tibi servetur deinceps Ecclesia semper,
 Laudibus officiosa tuis, sine fine canendis,
 Et quando premitur variis Ecclesia damnis,
 (Nempe Cruces illi sat novimus esse paratas)
 Tu Deus afflictis sis præstò, & suffice vires,
 Ne succumbamus, sed sancto in Numine fisci
 Vincamus tandem, constanti pectore læti.
 Auge Sancte Pater virtutem, spemq; fidemq;
 Tranquillam & placidam da nobis vivere vitam:
 Pectora da careant vitiis & fraude doloq;
 Nominis unde tui inter nos magis undiq; crescens,
 Ad seros veniat laus, gloria, fama, nepotes,
 Cum quibus æterna conjuncti luce canemus:
 Sanctus, Sanctus, & ô Sanctus, Deus unus in ævum:
 Pleni nempe tuâ sunt cœli & Tartara laude,
 Spiritus Excelso cunctus Tibi serviat Vni.

Rerum memorabilium
CIRCA VITAM ET
GUBERNATIONEM SERE-
niss.^{mi} & celsiss.^{mi} Principis
CHRISTIANI II.
Saxoniae Ducis & Electoris, &c.

INDEX CHRONOLOGICVS.

Operâ subcisivâ

JOAN. FRIDERICHI

Professoris publ.

ANNO M. DC. XL.

*Illustriss.^{mo} & Celsiss.^{mo} Principi &
Domino, Dn.*

AVGVSTO,

Duci Saxoniae, Iuliae, Cliviae & Montium,
Landgravio Thuringiae, Marchioni
Misniae, Comiti in Marca & Ravensburg,
Domino in Ravenstein &c.

*Postulato Administratori
Præsulatûs Cizensis & Numburgensis,
Domino S. clementis.^{mo}*

Hanc

*Erga defunctum Electorem inclytum,
Subjectiss.^{mi} studij & pietatis
sua*

Quasi Codicillo

Humil^{mè}. offert & ded.

IO. FRIDERICHUS
Prof. pub.

IX DC M DCC

Index Chronologicus.

Anno
Christi
1583.

Nascitur CHRISTIA-
NVS II, Saxoniae Dux &c. in
Vrbe Dresdâ: Patre CHRISTIANO I
Saxoniae Duce & Electore magnanimo: Ma-
tre SOPHIA, Heroinâ inclytâ, Sereniss^{mi}
Principis, IOANNIS GEORGII, Marchionis
Brandenburgensis, Septemviri & Electoris,
Filiâ: IX. Calendas Octobris; Horâ IV. ma-
tutinâ.

Illius *Ἀνάδοχοι* seu sponsores, in baptismo, præter
cæteros, fuere AVGVSTVS Elector avus, &
hujus sereniss^{ma} conjunx, ANNA, nati Princi-
pis avia.

85. *Hoc anno JOANNES GEORGIUS, Saxonia
Dux &c. Christiani I. Electoris, Secundus Filius, in
arce Dresdensi nascitur: III. Nonas Martij, Horâ
X. post Meridiem: cujus per baptismum initiationi
affuerunt uterq; Elector Avus, & Avia.*

*ANNA, Electoris Sax. Augusti conjunx, CHRI-
STIANI III. Dania ac Norvegia Regis, filia, nostri
Electoris avia, cum vixisset in conjugio suaviss.^{mo}
cum marito, Electore inclyto, annos XXXVII. in-
tegrus, Dresda moritur; Calendis Octobris.*

86. *ANNA SABINA, Christiani I. Electoris Filia
L 2 Prima,*

INDEX CHRONOLOGICUS.

Prima, in lucem editur VIII. Calendas Februarij: quæ iterum, post duos Menses, diem suum obit: VIII. scil. Calendas Aprilis.

Eodem anno decedit AUGUSTUS, Saxonie Dux & Elector inclytus, avus nostri Electoris: anno ætatis LX. cum feliciter rebus præfuisset annos XXXIII. integros: III. Idus Febr.

Succedit, in Electorali gubernatione, & ditionibus amplissimis, CHRISTIANUS I. Filius, heres unicus.

87. *SOPHIA, Christiani I. Electoris Filia altera, nascitur III. Calendas Maij.*

88. *In lucem editur ELISABETHA, filia hujus Electoris Tertia: XIII. Calendas Augusti: quæ mox anno sequenti, iterum extinguitur, IV. Nonas Martij.*

89. *AVGUSTUS, Electoris Christiani I. Tertius Filius, nascitur Dresdæ, VII. Idus Septembris, vespere post horam VI.*

91. *Prodit in auram vitalem DOROTHEA, Electoris Christiani I. Quarta Filia, VII. Idus Ianuarij.*

CHRISTIANUS I. Saxonie Dux & Elector, morte præmaturâ extinguitur: anno ætatis XXXI. Gubernationis VI. VII. Calendas Octobris: Relictus post se III. Filiis Principibus impuberibus: CHRISTIANO I. Pueri id temporis octennni: JOANNE GEORGIO sexenni: & AVGUSTO, tum quasi bimulo.

Tute.

INDEX CHRONOLOGICUS.

pe IX. Cal. Octobris. Quo tempore Legati Cæsaris, item Matthiæ Archiducis Austriae, tum ipse Maximilianus Archidux, aliorumq; Imperii Electorum & Principum Consilarii, ad gratulandum Electori novo, Dresdam veniunt.

Initio gubernationis, Imperatorem Rom. RUDOLPHUM II. grandioribus aliquot fulminaribus machinis & Tormentis bellicis, ad Turcam oppugnandum in Hungaria, donat CHRISTIANUS Elector; cum inscriptione, plenâ subjectissimæ significationis fidei & observantiae, erga Cæs. Majestatem: Quam eandem postea etiam declarare consilio atq; operâ, constanter, omni vitæ tempore, studuit: Memor Symboli verè Heroici ac Christiani, quo plurimum delectatus fertur ab ineunte ætate:

Time Deum: Honora Cæsarem.

Supplicium de Nicolao Crellio, J. M. D. quondam Cancellario, publicè sumitur, Dresda; VII. Id. Octobris.

Homagium accipit Elector novus à subditis, M. Octobri & Novembri: missis ad plerasq; civitates & Præfecturas, cum plenâ potestate, viris dignitate atq; auctoritate, in hoc Ducatu Saxonico, primariis.

Comitia Provincialia celebrat Torgæ, M. Decembri: in quibus suam, de Fidei confessione sincerâ atq; orthodoxâ in his regionibus conservandâ, sententiam ante omnia aperit: Ordinibus singulis sua jura, immunitates atq; Privilegia confirmat: deq; rebus ceteris, ad in-

INDEX CHRONOLOGICUS.

ad incolumitatem, incrementum & decus Politicæ pertinentibus, necessariam deliberationem instituit.

Durantibus comitiis, Dresda incendium, prope armamentarium, ministrorum quorundam incuriâ, nocte intempestâ, excitatur: Sed iterum mox sedatur, studio & labore civium; Et damnum ingens atq; horribile, quod facile hinc potuisset exoriri, à totâ civitate, divino auxilio, avertitur; die XVI. Decembris.

Mittit eodem tempore Princeps Elector, primarios aliquot Theologos, ex Academia VVitebergensi, ad Colloquium, quod inter Evangelicos quosdam & Pontificios Doctores, de MAXIMILIANI, Bavaria Ducis, & PHIL. LUDOVICI, Comitis Palatini Neoburgici, voluntate & sententiâ, Ratisbonæ institutum erat.

602. DAVID PEIFERUS D. vir excellenti sapientiâ, verum usu atq; autoritate eminentissimus, Iureconsultus, Orator & Poëta eximius, TRIUM ELECTORUM Saxonie, ipsiusq; etiam Administratoris, FRIDERICI VVILHELMII, in Proelectorali gubernatione, Cancellarius meritiss.^{mus} Dresda diem suum obit; postridie Nonas Februarij.

Visitatio specialis duarum Academiarum, Lipsensis & VVitebergensis, & trium Scholarum illustrium, ad Albim, Salam & Muldam, M. Majo suscipitur: Doctrina & Disciplina publica ritè constituitur: Et ad consveta stipendia Professorum, ex laudatiss.^{mi} Principis munificentia, pecuniarum accessio præclara designatur.

Pericli-

INDEX CHRONOLOGICUS.

Periclitatur Princeps optimus, navi invehens in Albi fluvio, cum illustriss.^m Duce, JOANNE GEORGIO; per incuriam incenso pulvere tormentario; die XXIII. M. Junij, Pridiano S. Ioannis Baptista: Qui dies tum ominosus, at demum fatalis & decretorius, ejus Celsitudini fuit.

Feudum Electoralis Ducatus Saxonici, à Casarea Majestate, per Legatos, ei confertur; M. Julio.

Moritur eo tempore, Vinaria, Dux inclytus, FRIDERICUS GULIELMUS, quondam Electoratus Saxonici Administrator; ipsis videl. Nonis Julij; anno ætatis XLI. cum nondum annus abiisset, ex quo decennalem illam Administrationem, quâ, summâ cum laude, viribus integris, accommodâ valetudine perfunctus erat, secundum Imperij Legem, deposuerat.

Tutelam relictorum Liberos Principum Impuberum, legitimè ad se delatam, CHRISTIANUS II. Elector suscipit.

Hoc quoq; anno Dresde nuptias celebrat CHRISTIANUS I. Elector, cum sponsâ generosissimâ, HEDVIGE, Friderici II. Daniæ ac Norvegiæ Regis Filiâ, Christiani IV. Sorore: apparatu rerum omnium magnificentissimo & splendidissimo; Pridie Id. Septembris.

Eodem anno, Princeps inclytus, senatum Ecclesiasticum, penes quem Scholarum & Ecclesiarum, in hoc Ducatu Saxonico, suprema inspectio esset, in Electorali aula Dresdensi, aperit.

Aca-

INDEX CHRONOLOGICUS.

Academia VVitebergensis, primum à fundatione secularem annum, adeoq. Natalem centesimum, Magnificentiss.^m Universitatis Reçtore, AVGUSTO, Saxonia Duce, festivitate solenni celebrat; die XVIII. M. Octobris, qui Luca Evangelista sacer est.

603. *Religionis Evangelicæ Confessores, passim è Carinthiâ, Stiriâ, Croatiâ, Moraviâ, Austriâ ejeçtos, hoc tempore, non solum benignè liberaliterq., Princeps Elector in has suas Ditiones suscipit: sed etiam à consuetis pensionibus & Tributis, immunitatem illis, ad aliquod tempus, singulari gratiâ tribuit: Publicis edictis eâ de re propositis, pridie Nonas Februarij.*

Legatos, ad Comitata Imperialia, Ratisbonam mittit, M. Aprili. Auxilia tum nova, ad Turcicum bellum, ab Ordinibus Imperij decreta: Peculiaris item contributio pecuniarum, ad reprimendas Hispanorum incursiones, quibus Finitima quedam Imperij Provincia miserè tum affligebantur.

Eodem Mense, die VI. Iduum, dum vesperi è venatione redit, prope Grevenhenicham, tormentariâ glande, ex insidiis, sed irrito latrunculi scelerosi cujusdam & nefarij conatu, petitur. Is postea comprehensus & vinculis constrictus, Dresda quæstionibus subjicitur. Idem fit de alio quopiam Sicario, qui M. Septembri capitur.

JOANNES GEORGIUS, Saxonia Dux, &c. Postulatus Administrator Prasulatus Mersburgensis, subditos illius Diocesis, juramento fidelitatis adstrictos, in fidem ac clientelam suscipit, VII. Id. Maji.

604. *ACHOMATES, Sultanus Turcicus, puer IX. annorum, Pa-*
M
tri

INDEX CHRONOLOGICUS.

tri Mahometo III. defuncto succedit in Imperio, M. Januario. Hic bellum in Hungariâ, motum sub Amurathe III. avo (anno CHRISTI XCII.) ac continuatum hætenus à Patre Mahometo, tanquam hereditarium, cum Imperio, suscipit: sed non tam aperto Marte, quàm dolis & fraudibus, per Duces suos, rem gerit. Pacis tractationem astutè simulat: Interim, cunètis occasionibus opprimendi Christianos, invigilat: Offert Transylvanis rebellibus auxilia, & ipsum Steph. Pötschkaium Istvanum, rebellionis Principem, modis omnibus incitat, atq; armat contra Casarem; adeòq; motibus intestinis periculosissimis totam Hungariam & finitimas Imperij provincias implicat. Ea res, præter ceteros, Electori nostro, CHRISTIANO II. causam præbet, his sequentibus aliquot annis, cogitandi sollicitè, cum Casareâ Majestate, de peste hac arcendâ ab Imperio: Nec sine successu, eventuq; rerum optabili; quemadmodum Pacificatio, quæ mox subsequuta est, docuit.

CHRISTIANUS, Saxonie Elector, & JOACHIMUS FRIDERICUS, E. L. Brandenburgicus, Jurebogi conveniunt, de maximi momenti rebus consultaturi; Pridie Non. Martij.

ANNÆBERGA, urbs Metallica in Sudetis (in quâ ædes promiscuè numerabantur ad duo millia) spacio XII. horarum, incendio tota absumitur; V. Cal. Maj.

Nuptias Dresdæ celebrat Illustriss.^{mus} Saxonie Dux, JOAN. GEORGIUS, cum inclytâ Sponsa Principe, SIBYLLA ELISABETHA, Friderici, Ducis Württembergici Filiâ; XVI. Cal. Octobris.

Stella nova, ex earum numero, quæ Crinitæ appellantur, visa M. Octobri, non procul à Sagittario: conspecta item in his oris semel

INDEX CHRONOLOGICUS.

mel atq; iterum inusitata quadam ac portentosa chasmata,
eodem Mense.

605. De Sicariis duobus, Sceleris nefarij in Principem convictis, con-
fessisq; supplicium publicè sumitur, Dresdæ; IV. Cal. Febru-
arij.

Eodem anno, jussu Electoris CHRISTIANI II. Lipsiæ susci-
pitur Transactio, inter Academiam & Senatam Urbis, in cau-
sa Privilegiorum Academia; & post disceptationes varias, o-
ptato tandem exitu finitur (Operam in ea re, præter cæteros, sa-
pientiâ atq; autoritate excellentissimos viros, navante exi-
miam, Nobiliss.^m Domino, CASPARO à SCHON-
BERG, Primore Consiliario) publicaturq; consensu Partium,
Nonis ejusdem M. Februarij.

Conventus alter Provincialis, gravibus de causis, indicitur & ce-
lebratur Torgæ; M. Julio.

Factio Steph. Putschkaj Istvani miris modis hoc anno grassatur
in Hungariâ, finesq; etiam Moravia & Austria, ferro & igni
vastat, omniq; vi aliâ hostili populatur. Hinc cura gravis
injecta Cæsari, nostroq; Electori & cæteris Imperij Statibus, de
sedandis quàm primum motibus illis exitialibus, qui cladem
magnam (ut erat temporum illorum conditio) minitari uni-
versa Germania videbantur.

Eodem anno, morte inopinatâ, Vinarie decedit JOANNES,
Saxonia Dux &c. pridie Calend. Novembris: Ex quo Tutela
altera relictorum Principum, Saxonia Ducum Impuberum,
similiter ad CHRISTIANUM II. Electorem, Agnatum,
devolvitur.

INDEX CHRONOLOGICUS.

606. *Dresda suum diem obit prima Coniunx illustrissimi Ducis Sax. JO. GEORGII, SIBYLLA ELISABETHA, Frederici, Ducis Württemberg. & Teccensis Filia; in ipsis penè primordiis conjugij suavissimi; die XX. M. Januarij.*

CHRISTIANUS Elector, Menses astitivos transigit in Comitatu Hennebergico: Quo loco, inter alia, cum Electore Moguntino, JO ANNE SVVIGARDO, fraternam amicitiam, antè initam, confirmat.

Hoc eodem anno, Pax in Hungariâ constituitur ac confirmatur, inter Casar. Majestatem & Stephanum. Potschkaium de Kismaria; M. Septembri.

Idem tentatur inter Christianos & Turcas.

STEPH. POTSCHKAIUS, repentino morbo correptus, relicto perfidie in Casarem, ejusq; pœna exemplo memorabili, perit; M. Decembri.

607. *Hoc tempore, sublato Senatu Ecclesiastico, CONSISTORIUM Electorale supremum, Dresdæ constituitur; M. Februario.*

Eodem anno CHRISTIANUS II. Elector Sax. cum Duce illustriss. m^o JO ANNE GEORGIO Fratre, Pragam, ob res gravissimas, ad Cas. Majestatem profectus, honorificentissimè ab eadem in arce Regiâ excipitur; Pridie Non. Julij.

Commorante ibidem Electore, duæ Conciones Evangelicæ; DE GRATUITA HOMINIS PECCATORIS IUSTIFICATIONE, CORAM DEO; à D. Polycarpo Lysero, Ecclesiaste aulae Electoralis Saxonica, una in arce Pragensi, altera in aedibus Rosenbergorum, distinctis diebus, publicè, in maximâ populi frequentia, habitæ. Fuerunt hæc quasi prima auspicia Libertatis,

INDEX CHRONOLOGICUS.

tatis, in exercitio Religionis Evangelicae, ab aula Saxonica: Id temporis ludibrio quidem habitata à Patribus Sectae Jesuiticae; verum paulò post eventum memorabili comprobata ac completa, per RUDOLPHUM CAESAREM; ut sequentium annorum historia docebit.

JOANNES GEORGIUS, Saxoniae Dux, secundas Nuptias Torgae ad Albim celebrat, cum generosissimâ Principe, MAGDALENA SIBYLLA, illustriss.^m PR. ALBERTI FRIDERICI, Marchionis Brandenburg. & Borussiae Ducis, Filiâ; XIV. Cal. Augusti.

608. COMITIA Imperij, quae Ratisbonam, M. Novembri superioris anni, indixerat Caesar RUDOLPHUS, hoc anno initium habuere, M. Januario: Praeside, loco Cas. Majestatis, FERDINANDO, Archiduce Austriae: sed post disceptationes varias, de Publicâ Pace Religionis, cujus confirmationem ante omnia Protestantes Imperij Status urgebant, rebus planè infectis, iterum dissoluta & dissipata fuere; M. Majo.

Inde reversis Legatis Electoralibus, viris genere, dignitate atq. autoritate primariis; alij mox FULDAM mittuntur, ubi Electorum Legati, de communibus rebus Imperij amicè consultaturi, tunc conveniebant; M. Julio.

Eodem tempore, intestini quidam motus, subiti & periculosi, magnam finitimis regionibus trepidationem & terrorem injiciunt. MATTHIAS Archidux Austriae, qui paulò antè Posonij, cum Ordinibus Hungariae & utriusq. Archiducatus Austriae, pro tuendâ Viennensi Pacificatione, foedus icerat (Calendis Febr.) Subitâ versus Bohemiam susceptâ expeditione, cum exercitu XX. Mill. Equitum peditumq., Znamum usq.

INDEX CHRONOLOGICUS.

(quod Moravia oppidum est) progreditur; circa finem M. Aprilis: Inde movens, paulò post, in ipsâ Bohemiâ, penè ad Urbem Regiam, castra ponit. RUDOLPHUS Caesar, re primùm cognitâ, quanquam ad bellum consilia minimè flectit; suos tamen, in omnem eventum, cum armis paratos esse iubet, clientesq; regni Bohemiae Fiduciarios, socios & confœderatos, de auxiliis in promptu habendis, maturè interpellat. In his motibus improvisis, Elector noster CHRISTIANUS II. ante omnia subditos, per cunctas suarum Ditionum Urbes, celeriter armis instrui, atq; in procinctu esse jubet, ad excipiendam quamcunq; vim hostilem, si ita res ferret: Inprimis verò Dresdensi urbi presidium Mille virum, citra moram, imponit: Atq; inter hæc, re deliberatâ cum Electore Brandenburgico, tum literis scriptis ad Archiducem, tum missis in castra (M. Majo) Legatis, amicè seriòq; eum à vi non necessariâ dehortatur; interq; Caesar. Majestatem & Archiducem Fratrem, constituere & firmare pacem, omni ope atq; operâ nititur. Hinc Pacificatio demùm subsequuta, post deliberationes & disceptationes varias: Hungaria & Austria à Cæs. Majestate Matthie Archiduci plenariè cessa: Regni Hung. Corona, in aperto campo, inter instructas Equitum Peditumq; cohortes, tradita: Et tributus ei Titulus DESIGNATI IN BOHEMIÆ REGEM, assensu Ordinum; die XXVII. M. Junij.

Eodem anno, Pax quoq; confirmata tandem, inter Casarem RUDOLPHUM, & ACHOMATEM Sultanum Turcicum, ad annos XX. M. Majo.

JOACHIMUS FRIDERICUS, Marchio & Elector Brandenburgicus moritur, XV. Calend. Augusti.

AVGUSTUS, Saxonia Dux &c. Postulatus Administrator Episco-

INDEX CHRONOLOGICUS.

Episcopatus Cizensis & Numburgensis, eodem tempore, recipit Homagium à subditis utriusq; Diœcesis; videl. XIV. Calendas Sextiles.

MATTHIAS, Archidux Austria, Posonij in Hungariâ publicè declaratur REX; die XIV. Novembris: Et ritu solenni ibidem coronatur, die XIX. ejusdem Mensis.

609. Hoc anno, Celsissimi PRR. JOAN. CASIMIRUS & JOAN. ERNESTUS, Saxonia Duces; CHRISTIANUS isem Marchio Brandenburgicus, & quidam alij Magnates, ad maximi momenti deliberationes, Dresdam veniunt; M. Februario.

Eodem penè tempore Princeps inclytus, JOAN. GULIELMUS, Dux Juliacensis, Clivensis & Bergensis, nullo post se relicto herede, subitaneâ morte extinguitur; videl. VIII. Calend. Aprilis: Unde gravis & periculosa dimicatio exorta, de Successione, inter illustriſsimam Domum Saxoniam, Brandenburgicam & Palatinam Neubergiam.

Hoc quoq; anno Cæsar RUDOLPHUS, ad seriam intercessionem Electoris Saxonie, CHRISTIANI II. Religionis exercitium liberum Evangelicis Statibus, per regnum universum Bohemia, permittit: jusq; & potestatem aperiendi Consistorij Evangelici, & instauranda veteris Academia Pragensis, plenariè iisdem attribuit: Traditis super eâ re literis, quas vocant, Majestatis; & publicè de libertate hac affixo Programme Cæsareo, ad arcem Pragensem; die XIII. M. Julij.

Simile Privilegium de Religionis Exercitio libero, Cæsar impertit Ordinibus Silesia; die XXVI. Augusti.

Circa

INDEX CHRONOLOGICUS.

Circa id tempus, Archidux LEOPOLDUS, Argentinensis & Passaviensis Episcopus, designatus à Cesareà Majestate, Supremus in controversiâ Juliacensi Commissarius, ignoto habitu, Juliacum Metropolin ingreditur; edictisq; inde emissis severissimis, ad fidem interea Cesari præstandam, donec certum quid de successione, in eo Ducatu, statuatur, universè milites, belli Duces, & quoscunq; Ditionum illarum Officiarios, hortatur. Inter hæc, nihilominus duo Principes Imperij, Marchio Brandenburgicus & Comes Palatinus Neubergensis, passim accepto à subditis fidelitatis juramento, possessionem apprehendunt: Milites simul utriq; conscribunt: auxilia hinc inde flagitant: presidis se undiq; muniunt: Deniq; ad bellum manifestum, idq; grave & exitiosum, omnia spectant.

CHRISTIANUS Elector, tertium Comitum Provincialia Torgæ habet; M. Septembri.

Idem, in causâ controversâ de Juliacensi Ducatu, Legatos mittit ad Regem Galliarum, Magnæ Britannia, Archiducem ALBERTUM, & Ordines Unitarum Provinciarum in Belgio; M. Novembri.

SOPHIA ELEONORA, filia Primogenita, JOANNI GEORGIO, Saxonie Duci, nascitur, die XXIII. M. Novembris.

ANNUS SECULARIS Secundus (auspiciis & munificentia serenissimi Electoris Sax. CHRISTIANI II.) celebratus solenniter ab ACADEMIA LIPSICA: Ecclesiasticae conciones habitæ ad Populum in utroq; Parochiali templo: Dux item Orationes Latine, in eade Paulinâ, maximâ utrobique frequentia: Publica lætitiæ signa, semel atq; iterum,
per

INDEX CHRONOLOGICUS.

per campanas, in cunctis Aedibus sacris, perq; tormenta bel-
lica, ex Electorali arce Pleissenburgo, in honorem Academiae,
non sine magnâ totius Urbis congratulatione, edita: Seculare
epulum, Electoralibus & ceteris Legatis, Senatuiq; Urbano,
& Hospitibus reliquis lectissimis, splendide & opipare exhibi-
tum: Ac consummata universa festivitas, inter vota solennia,
tùm pro illustriss. Domûs Electoralis Saxonica, tum Acade-
mia & Urbis Lipsensis salute & incolumitate: Feriâ II. post
primam Dominicam Adventûs Domini, quæ hoc anno in di-
em IV. M. Decembris incidit.

1610 Subinitium hujus anni, gliscentibus illis de Juliacensi Principa-
tu dissidijs & motibus, complures Imperij Principes, Comites,
& Barones, ex parte Protestantium, Hala Suevorum, de rebus
arduis deliberaturi, conveniunt: Quibus Civitatum XV. Im-
perialium Delegati, nec non Galliarum Regis, HEINRICI IV.
Legatus, cum splendido comitatu, sese adjungunt. Contra,
ex parte Catholicorum Romanensium, ab Ecclesiasticis & Po-
liticis quàm plurimis, Principibus & alijs, conventus Herbi-
poli celebratur. Post hæc, statim conscripti hinc inde exercitus,
per Germaniam, & finitima regna atq; Provincias; partim
pro Brandenburgico & Neoburgico Principibus; partim pro
Leopoldo Archiduce; delectusq; varij, diversis locis, habiti
sunt.

D. POLYCARPUS LYSERUS, Theologus celeberr. Ele-
ctoralis aula Sax. Ecclesiastes, diem suum obit; VIII. Cal.
Martij.

Conventus Electorum & Principum Imperij, Praga indictus, ad
deliberationem arduam, de reconciliandâ Cesareâ Majestate,

N

cum

INDEX CHRONOLOGICUS.

cum *MATTHIA*, Rege Hungarico; & comprimendis sedandisq; motibus illis periculosis, circa successionem in Juliacensi Ducatu & Ditionibus adherentibus; M. Aprili.

Electo Saxonia, *CHRISTIANUS II.* die XXVII. hujus Mensis, cum insigni Equitum comitatu, Urbem Pragam ingreditur: Fidemq; suam & animi excelsitatem, in gravissimis & difficilimis sequentium aliquot mensium consultationibus, *RU DOLPHO* Cesari declarat.

HEINRICUS BURBONIUS, IV. ejus nominis, Gallie & Navarra Rex, cum expeditionem, ingenti collecto exercitu, moliri extra regnum decrevisset, jamq; Reginam Conjugem, absente se, regni Gubernatricem publicè declarasset, in ipsa Urbe Regiâ, dum arcus Triumphales, & alia ad solennem Regine inaugurationem preparata, perlustrat, curru inventus viâ publicâ, subito manu sicarij confoditur; intra Horam IV. & V. vespert. IV. Non. Maij.

DOROTHEA, Christiani I. Electoris Filia, Christiani II. Soror, *ABBATISSA* Quedlinburgi inauguratur, die XIX. Junij.

CHRISTIANUS II. Elector Sax. Feudum Juliacensis Ducatus & Ditionum adherentium, cum Titulo usitato ac consuetis Insignibus, suo Fratrumq; & Agnatorum Principum nomine, in arce regiâ Pragensi, ab Imperatore *RU DOLPHO II.* per solennem investituram, accipit; V. Cal. Julii. Post annos CXXVIII. à primâ donatione *FRIDERICI III.* Rom. Imperatoris.

JULIACUM, Ducatus Juliacensis Metropolis, cum paucis antè hebdomadis ex eâ discessisset *LEOPOLDUS* Archidux, conjungentibus se cum exercitu Principum Gallicanis & Ordinum

INDEX CHRONOLOGICUS.

num Hollandiae auxiliaribus copiis, Duce MAURITIO, Comite Nassovio, obsidione cingitur, sub finem M. Julij: Et post vehementissimam oppugnationem menstruam, deditioe capitur. die XXIII. M. Augusti.

Eodem penè tempore Elector Sax. CHRISTIAN. II. cum illustrissimo Duce, JO. GEORGIO Fratrem, qui paulò antè Pragam venerat, splendidissimè dimissus à Casare, in Misniam ex Bohemiâ revertitur.

SOPHIA, Saxoniae Ducissa, inclyti Electoris soror, illustriss.^{mo} PR. FRANCISCO, Stetinæ ac Pomeraniae Duci, in matrimonium collocatur. Nuptiae magnificentissimè celebrantur Dresdae; die XXVI. M. Augusti.

MARIÆBERGA, in Sudetis, incendio horribili tota in cineres abit, duabus horis; Pridie Calend. Septembris.

Idem fit de vicino oppido VOLCKENSTEIN; Idibus Septembris.

FRIDERICUS IV. Palatinus Rheni & Imperij Septemvir, è vitâ excedit, die IX. M. Septembris.

Eodem Mense, Moguntinus Elector, visitaturus Principem nostrum Electorem, Urbem Dresdam ingreditur.

Eo tempore, conventus quoq; Principum Coloniae indictus, à Cas. Majestate, ad componendam Juliacensem controversiam: sed in ea re frustra consumta omnis opera; à Nonis Septembr. usq; ad Id. Octobris, circiter.

MARIA ELISABETHA, illustriss.^{mi} Ducis, JOANNIS GEORGII Filia altera, in lucem edita; die XXII. M. Novembris.

INDEX CHRONOLOGICUS.

611. | *Rebus ita, ut dictum est, pendentibus in Imperio, novi quidam motus, ijg graves & formidulosi, exorti in vicino regno Bohemiae. Passaviensis exercitus, pro LEOPOLDO Archiduce conscriptus, in controversiâ Juliacensi, impressione subitâ ac cruentâ, Urbem Minorem Pragensem, Duce PHILIPPO RAMMÆO Belgâ, occupat; pridie Non. Februarij: Contra, Ordines regni, Veterem Urbem firmo praesidio muniunt, vimq; hostilem acriter repellunt: deniq; Passavienses è Minori Pragâ excedere cogunt. Præterea in his turbis, cum omnia ipsis suspecta essent, MATTHIAM Hungaria Regem, in auxilium advocant: Eundemq; declaratum Bohemiae Regem, vivente adhuc, & publicæ tranquillitatis causâ assensum præbente AVGUSTO REGE RUDOLPHO, solenni coronatione inaugurant; III. Id. Maij.*

Inter has Bohemorum turbas, singulari DEI beneficio, Pax apud nos optatissima, ingenti letitiâ omnium Ordinum, Iutrebogi, constituitur & firmatur, inter illustrissimam Domum Saxoniam & Brandenburgicam, in controversiâ gravissimâ & difficilimâ, de Juliacensi Ducatu; XIII. Calend. Aprilis.

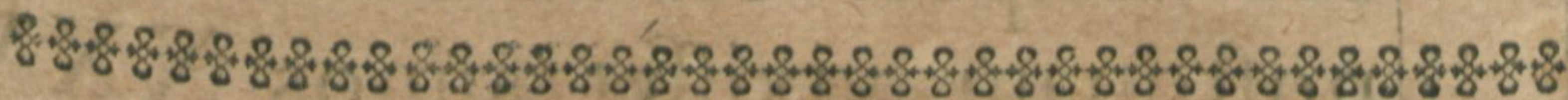
Post hæc, conventus Electorum Imperij, Müllhusa indicitur, ad VII. Id. Julij.

Ad hunc profecturus Princeps noster inclytus, ut suam Imperio operam, fidemq; Imperatori probaret, cum penè jam in procinctu esset, morte repentinâ, sed placidissimâ consopitus, ad sempiternum istud ELECTORUM concilium, cui præsidet ipse DEI Filius, abit; die XXIII. M. Junii; Horâ X. post Merid.

Corpus

INDEX CHRONOLOGICUS.

Corpus exanime, Christiano ac solenni ritu, Mausoleo
Gentilitio Ducum & Electorum Saxoniae, inter que-
stus & lacrimas pares SUMMORUM, INFIMO-
RUM, MEDIOXUMORUM, infertur Fribergæ;
die VI. M. Augusti.

EPITAPHIVM

Inclyti Principis sic

habet:

CHRISTIANVS II.
Dux Saxoniae, Iuliaci, Cliviae
& Montium, S. Rom. Imperii Archi-
marschallus & Elector, Princeps ani-
mi juxta ac corporis dotibus insignis,
prudens, fortis, beneficus, pietate in
Deum, constanti fide in Caesarem, a-
more in Patriam, æquitate & clemen-
tia in subditos, nulli Majorum secun-
dus, gravis nemini, jucundus omni-
bus, bello Iuliacensi sine cæde & fan-
gvine sopito, in complexu suavissimæ

N 3

& lau-

uidam
no Bo-
Archi-
e sub-
IPPO
ontra,
vimq;
ri Pra-
ia ipfis
a auxi-
m, vi-
m pra-
i coro-
Pax a-
n, lu-
im Do-
si gra-
calend.
ur, ad
t suam
, cum
ed pla-
ELE-
Filius,
corpus

INDEX CHRONOLOGICUS.

& laudatissimæ conjugis, maximum
sui desiderium relinquens, piè in Chri-
sto obdormivit, die XXIII. Iunii,
Horâ X. post Merid. Anno M. DC. XI.
postquam vixisset annos XXVII.
M. IX. D. XXIII. & regnasset annos IX.
M. IX. D. XXIII.

Moneta funeralis,
ab una parte,

*Imaginem defuncti Principis exhibet,
cum inscriptione:*

MEM. FUN.

Christiani II.

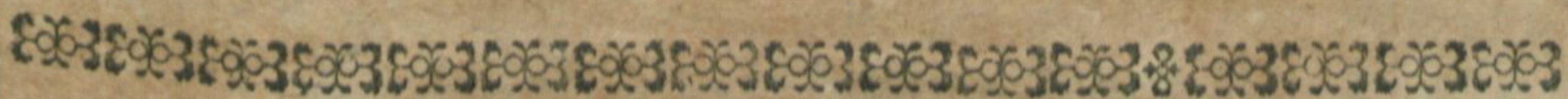
S. Rom. Imperii Archimar-
schalli & Electoris, Ducis Sax. Jul.
Cl. & Montium, Pacifici, Benefici. Nati
XXIII Sept. Anno M. D. LXXXIII.
Denati XXIII. Iunii, An-
no M. DC. XI.

In aver-

INDEX CHRONOLOGICUS.

In aversa facie:

Pro fide,
Supra fidem,
D E O & Cæsari,
Mors rapuit.
Non deficit
alter.

Vos

Manes sanctiss.^{mi}

CHRISTIANI PRINCIPIS,

Salvete perpetuum,

Et

In sinu Christi

Perpetuum quiescite.

Tu,

Princeps-Elector inclyte,

J O A N. G E O R G I,

Nobis superstes,

Cum

A V G U S T O

Duce inclyto,

Salve, vive, flore,

quàm diutiss.^{me}

quàm feliciss.^{me}

F I N I S.

710

m
ri-
nii,
XI.
II.
IX.

383

Nati

aver-

10. 25. 13. 01

Dr. & Galan
Mors radu
Inorden
ster

CHRISTIAN PRINCIPIS
Sicuti principis
Inuchen
Papam principis

Prinzip-Elektor inder
J O A N G E O R G I
Erbprinzipis

Cum
M V C M S T O
Duce incho
Sicuti, sine flore
quoniam incho
quoniam incho

F I N I S

M 1017

ULB Halle 3
004 788 869

WAB

Q. d. 29. 17.

Sereni.

CHR

Duce Saxon

S. R. Impe

OR

In frequen

Ad celeb

Anno

10. FRI

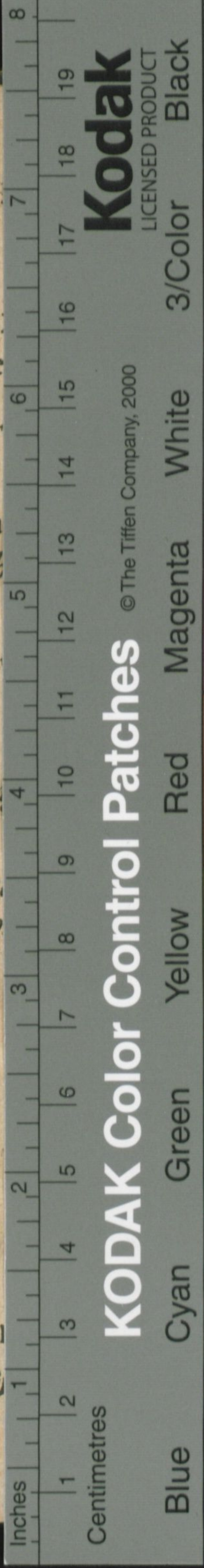
Vtriusq; Lin

Rerum, circ

styti, memo

MICHA

Impen

V c
3152

II.

ntium,

c.

u,

CO,

bl.

in-

